บทที่ 2
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาบทบาทการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 ซึ่งผู้วิจัยได้เสนอเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามลำดับหัวข้อต่าง ๆ ดังนี้

1. การวิจัยในชั้นเรียน
    1.1 ความหมายของการวิจัยในชั้นเรียน
    1.2 ความสำคัญของการวิจัยในชั้นเรียน
    1.3 ประโยชน์ของการวิจัยในชั้นเรียน
    1.4 ลักษณะสำคัญของการวิจัยในชั้นเรียน
    1.5 ประเภทของการวิจัยและรูปแบบการวิจัยในชั้นเรียน
    1.6 กระบวนและขั้นตอนการทำวิจัยในชั้นเรียน
    1.7 ปัญหาและอุปสรรคของการทำวิจัยในชั้นเรียน
2. บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา
    2.1 ความหมายของคำว่าบทบาท
    2.2 บทบาทและหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา
    2.3 บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมงานวิจัยในชั้นเรียน
        2.3.1 ด้านการส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จของงานวิจัยในชั้นเรียน
        2.3.2 ด้านการให้การยอมรับนับถือครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน
        2.3.3 ด้านการให้ความสำคัญกับการวิจัยในชั้นเรียน
        2.3.4 ด้านการมีความรับผิดชอบต่อครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน
        2.3.5 ด้านการส่งเสริมความก้าวหน้าในตำแหน่งการงาน
3. การวัดบทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
    4.1 งานวิจัยในประเทศ
    4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ Buriram Rajabhat University

การวิจัยในชั้นเรียน

ความหมายของการวิจัยในชั้นเรียน

คำที่ใช้ในการวิจัยในชั้นเรียนมีหลายคำ เช่น การวิจัยปฏิบัติการ (Action Research) การวิจัยในชั้นเรียน (Classroom Research) การวิจัยของครู (Teacher Research) และการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน (Classroom Action Research) เป็นต้น ซึ่งมีนักวิชาการหลายท่าน ได้ให้ความหมายของการวิจัยในชั้นเรียน ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2548 : 7-8) ได้ให้ความหมายการวิจัยในชั้นเรียนว่า หมายถึง ร่องรอยการพัฒนาผู้เรียนอย่างมีระบบหรือเป็นกระบวนการแก้ปัญหาหรือแสวงหาคำตอบจากข้อสงสัยที่เกิดขึ้นในการจัดการเรียนรู้ของครูที่จะนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาผู้เรียน อาจเป็นรายบุคคล เป็นกลุ่ม หรือทั้งชั้นเรียนอย่างมีขั้นตอน ประกอบด้วย การวางแผน การพัฒนาสื่อหรือวิธีการที่นำมาใช้ในการวิจัย การวิเคราะห์ สรุปผลการวิจัย และเสนอผลการศึกษา ข้อค้นพบที่ได้ในรูปเอกสารวิจัยหรือรายงานการพัฒนาผู้เรียน

ไพจิตร สะดวกการ และศิริกาญจน์ โกสุมภ์ (2548 : 7) ได้ให้ความหมายของการวิจัยในชั้นเรียนไว้ว่า การวิจัยในชั้นเรียนเป็นกระบวนการในการแก้ไขปัญหา หรือพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนที่ครูรับผิดชอบอย่างเป็นระบบเพื่อสืบค้นให้ได้รู้ถึงสาเหตุของปัญหา แล้วหาวิธีการแก้ไขหรือพัฒนาที่เชื่อถือได้ เช่น การสังเกต การจดบันทึกและการวิเคราะห์ หรือสังเคราะห์ เพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหาหรือพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนของครูและพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มีคุณภาพตามเป้าหมายที่กำหนดไว้เพื่อส่งเสริมผู้เรียนให้ได้รับการพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ

กรรณิศา ธิปทา (2550 : 1) ได้ให้ความหมายของการวิจัยในชั้นเรียนไว้ว่า การวิจัยในชั้นเรียนเป็นกระบวนการในการแก้ปัญหา หรือพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนที่ครูผู้รับผิดชอบต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบ เพื่อสืบค้นให้ได้สาเหตุของปัญหา แล้วหาวิธีแก้ไขหรือพัฒนา เช่น การสังเกต จดบันทึก และวิเคราะห์หรือ สังเคราะห์ เพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหาหรือพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนของครู และพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มีคุณภาพตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

โกศล มีคุณ (2550 : 53) ได้กล่าวถึงการวิจัยในชั้นเรียน หรือการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนไว้ว่ามีวิธีดำเนินการตามแนวของการวิจัยทั่วไป แต่ด้วยข้อจำกัดต่าง ๆ จึงไม่อาจปฏิบัติตามขั้นตอนของวิธีการทางวิทยาศาสตร์ได้อย่างเคร่งครัด ความหมายที่เข้าใจกันสำหรับการวิจัยในชั้นเรียนก็คือ การวิจันที่ทำโดยครูผู้สอนในห้องเรียน เพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในห้องเรียนและนำผลมาใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอน อันทำให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน

ศิริพงษ์ เศาภายน (2551 : 95) ได้ให้ความหมายการทำวิจัยในชั้นเรียนไว้ว่า หมายถึง การสืบเสาะหาความรู้ใหม่ วิธีการใหม่ที่จะช่วยพัฒนาการเรียนการสอนในชั้นเรียนให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งจะต้องเกี่ยวข้องกับการวินิจฉัยปัญหาในบริบทของชั้นเรียนที่แคบกว่าการวินิจฉัยปัญหาทั่ว ๆ ไป รวมทั้งการแก้ปัญหาที่จะต้องกระทำเฉพาะภายในบริบทที่จำกัด

กิตติคุณ และวัลลภา ณ อยุธยา (2552 : 10) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับความหมายของการวิจัยในชั้นเรียนว่า เป็นการสืบสอบเชิงธรรมชาติ (Natural Inquiry) ซึ่งพึ่งพิงเนื้อหาสาระของรายวิชาที่จะสอน โดยอาจารย์เป็นผู้วิจัย งานที่อาจารย์ปฏิบัติอยู่ในชั้นเรียน เพื่อพัฒนาการสอน การเรียนรู้และผู้เรียน อันนำไปสู่ความก้าวหน้าในวิชาชีพครู ผู้วิจัยจะเลือกวิธีการรายงานตามรูปแบบที่สถาบันที่เกี่ยวข้องกำหนด หรือเลือกการเขียนข้อค้นพบตามสภาพธรรมชาติขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการวิจัย และขึ้นอยู่กับเป้าหมายของการวิจัยว่าทำให้ใครอ่าน แต่การวิจัยในชั้นเรียนต้องมีลักษณะสำคัญคือ ผลการวิจัยเป็นการเพิ่มความรู้และประสิทธิภาพการเรียนการสอน การพัฒนาผู้เรียน ความคิดสะท้อนในการวิจัยตลอดจนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในวงการครู

พงศ์เทพ จิระไร (2553 : 29) ได้ให้ความหมายของการวิจัยในชั้นเรียนไว้ว่าเป็นการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน หมายถึงการทำวิจัยโดยครูที่มีชั่วโมงสอน เพื่อแก้ปัญหาในชั้นเรียน ลักษณะเป็นงานวิจัยปฏิบัติการ (Action Research) เป็นการปรับปรุงการเรียนการสอน โดยใช้กระบวนการวิจัย ประโยชน์สูงสุดเกิดกับผู้เรียน ไม่เน้นการทำวิจัยครบ 5 บท ไม่เน้นการศึกษาวรรณกรรมจนต้องทิ้งห้องเรียน ผู้ที่ไม่มีชั่วโมงสอนจึงไม่สามารถทำวิจัยในชั้นเรียนได้

ธวัชชัย ยวดยิ่ง (2555 : 8) ได้กล่าวถึงการวิจัยในชั้นเรียนไว้ว่า เป็นการวิจัยที่กระทำโดยครูผู้สอนทั้งสิ้น กล่าวคือ เป็นการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบริบทและกระบวนการทั้งหลายที่เกิดขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหาในชั้นเรียน

กิตติศักดิ์ แป้นงาม (2558 : 6) ได้ให้ความหมายของการวิจัยในชั้นเรียนไว้ว่า เป็นการวิจัยที่ครูทำเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในห้องเรียนของผู้เรียนบางคน บางกลุ่ม หรือทั้งหมด ซึ่งผลการวิจัยสามารถนำมาใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอน และพฤติกรรมของผู้เรียน โดยมีกระบวนการวางแผน ปฏิบัติตามแผน สังเกตผลที่เกิดขึ้น และการสะท้อนความคิด

จากความหมายการวิจัยในชั้นเรียนที่กล่าวมาข้างต้น จึงอาจสรุปได้ว่า การวิจัยในชั้นเรียน หมายถึง กระบวนการเพื่อแก้ไขปัญหาหรือพัฒนา ปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียนที่กระทำโดยครูผู้สอนอย่างมีขั้นตอน ประกอบด้วย การวางแผน การพัฒนาสื่อ หรือวิธีการที่นำมาใช้ในการวิจัย การวิเคราะห์ สรุปผลการวิจัย และเสนอผลการศึกษา ข้อค้นพบที่ได้ในรูปเอกสารวิจัยหรือรายงานการพัฒนาผู้เรียน ไม่เน้นการทำวิจัยครบ 5 บท แต่เป็นการศึกษาเพื่อให้ทราบสาเหตุปัญหาของผู้เรียนหรือในชั้นเรียน อาจใช้วิธีการสังเกต

การจดบันทึก การวิเคราะห์ หรือการสังเคราะห์ แล้วครูผู้สอนนำมาใช้เป็นแนวทางเพื่อหาวิธีการที่จะนำไปสู่การแก้ไขปัญหาด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การใช้สื่อ นวัตกรรม โดยมีเป้าหมายสูงสุดคือผู้เรียนได้รับการพัฒนาตามเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้

ความสำคัญของการวิจัยในชั้นเรียน

การวิจัยในชั้นเรียนเกิดจากแนวคิดพื้นฐาน คือ การบูรณาการวิธีการปฏิบัติงานกับการพัฒนาองค์ความรู้ที่เกิดจากการปฏิบัติ มีนักวิชาการให้ความสำคัญการวิจัยในชั้นเรียนไว้ดังนี้

กองวิจัยทางการศึกษา (2547 : 10) ระบุถึงความสำคัญของการวิจัยในชั้นเรียนไว้ดังนี้

1. เป็นการพัฒนาหลักสูตรและการปรับปรุงวิธีการปฏิบัติงาน เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนด้วยการวิจัย

2. เป็นการพัฒนาวิชาชีพครู

3. เป็นการแสดงความก้าวหน้าทางวิชาชีพครูด้วยการเผยแพร่ความรู้ที่ได้จากการปฏิบัติ

4. เป็นการส่งเสริมสนับสนุนความก้าวหน้าของการวิจัยทางการศึกษา

สุวัฒนา สุวรรณเขตนิยม (2547 : 40) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการวิจัยในชั้นเรียนไว้ว่า การวิจัยในชั้นเรียน เป็นที่คาดหวังว่าเมื่อครูผู้สอนได้ทำการวิจัยในชั้นเรียนควบคู่ไปกับการปฏิบัติการสอนอย่างเหมาะสมแล้ว จะก่อให้เกิดผลดีต่อการศึกษาและวิชาชีพอย่างน้อย 3 ประการ คือ

1. นักเรียนมีการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. ด้านวิชาการจะมีข้อความรู้และหรือนวัตกรรมทางการจัดการเรียนการสอนที่เป็นจริงเกิดมากขึ้น อันจะเป็นประโยชน์ต่อครูและเพื่อนครูในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนเป็นอย่างมาก

3. วิถีชีวิตของครู หรือวัฒนธรรมในการทำงานของครูจะพัฒนาไปสู่ความเป็นครู "มืออาชีพ" (Professional Teacher) มากขึ้น ทั้งนี้เพราะครูนักวิจัย จะมีคุณสมบัติเป็นผู้แสวงหาความรู้หรือผู้เรียนในศาสตร์แห่งการสอนอย่างต่อเนื่องและลึกซึ้ง สามารถที่จะสอนนักเรียนให้พัฒนาก้าวหน้าในด้านต่าง ๆ ในหลายบริบท หรือที่เรียกว่าเป็นครูรอบรู้หรือครูปรมาจารย์ (Master Teacher) ซึ่งถ้ามีปริมาณมากขึ้น จะช่วยให้การพัฒนาวิชาชีพครูเป็นไปอย่างสร้างสรรค์และมั่นคง

สุวิมล ว่องวาณิช (2547 : 24) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการวิจัยในชั้นเรียนไว้ดังนี้

1. ให้โอกาสครูสร้างองค์ความรู้ ทักษะการทำวิจัย การประยุกต์ใช้ การตระหนักถึงทางที่เป็นไปได้ที่จะเปลี่ยนแปลงโรงเรียนให้ดีขึ้น

2. เป็นการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้นอกเหนือจากการเปลี่ยนแปลงหรือสะท้อนผลการทำงาน

3. เป็นประโยชน์ต่อผู้ปฏิบัติโดยตรง เนื่องจากช่วยพัฒนาตนเองด้านวิชาชีพ

4. ทำให้เกิดการพัฒนาที่ต่อเนื่องและการเกิดการเปลี่ยนแปลงผ่านกระบวนการวิจัยที่เป็นประโยชน์ต่อองค์กร เพราะนำไปสู่การปรับปรุงการปฏิบัติงานและการแก้ปัญหา

5. เป็นการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของผู้ปฏิบัติในการวิจัย ทำให้กระบวนการวิจัยมีความเป็นประชาธิปไตย ทำให้เกิดการยอมรับในความรู้ของผู้ปฏิบัติงาน

6. ช่วยตรวจสอบวิธีการทำงานของครูที่มีประสิทธิผล

7. ทำให้ครูเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง

ไมตรี บุญทศ (2549 : 7) กล่าวถึงความสำคัญของการทำวิจัยในชั้นเรียนว่า ช่วยให้การทำงานมีระบบ มีกระบวนการขั้นตอน ผลการวิจัยเป็นที่น่าเชื่อถือและสามารถนำมาแก้ไขปัญหาได้ นอกจากนี้การทำวิจัยในชั้นเรียนยังสอดคล้องกับแนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ที่เน้นการบริหารและพัฒนางานในโรงเรียนให้สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียน โดยใช้เทคนิควิธีที่หลากหลาย

กิตติคุณ และวัลลภา ณ อยุธยา (2552 : 1) กล่าวถึงความสำคัญของการวิจัยในชั้นเรียนว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งต่อวงการวิชาชีพครู เนื่องจากครูจำเป็นต้องพัฒนาหลักสูตร วิธีการเรียนการสอน การจูงใจให้ผู้เรียนเกิดความอยากรู้อยากเรียน การพัฒนาพฤติกรรมผู้เรียน การเพิ่มสัมฤทธิ์ผลการเรียน และการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การวิจัยในชั้นเรียนเป็นการเปลี่ยนแปลงบทบาทดั้งเดิมของครูที่มีความเชี่ยวชาญและสนใจเรื่องการสอน โดยเน้นเนื้อหาสาระของบทเรียน

เกสร สังข์วงศ์ (2555 : 25 - 26) ได้กล่าวถึงและให้ความสำคัญของการวิจัยในชั้นเรียนไว้ว่า เป็นเครื่องมือสำคัญที่จะช่วยให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกับการปรับปรุงและพัฒนาเป็นกระบวนการทำงานปกติของครู ผลงานวิจัยในชั้นเรียนจะทำให้ครูเกิดความเชื่อมั่นในการจัดกิจกรรมในห้องเรียน เนื่องจากได้ผ่านการดำเนินการอย่างมีขั้นตอนเป็นระบบ สามารถให้คำตอบกับผู้ที่เกี่ยวข้องได้ ทำให้เกิดความเชื่อมั่นในการปฏิบัติงานของครู เพื่อพัฒนาทักษะวิชาชีพของตนเองและพัฒนาคุณภาพของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ธวัชชัย ยวดยิ่ง (2555 : 12) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการวิจัยในชั้นเรียนว่ามีความสำคัญต่อนักเรียน ครูผู้สอน โรงเรียน และวงการศึกษา กล่าวคือ ผู้เรียนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ มีความสมดุลทั้งด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ ความดีงามและความรับผิดชอบต่อสังคม ตรงตามความมุ่งหวังของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2) พ.ศ. 2545 ครูมีการพัฒนาและเพิ่มพูนความรู้ ทำงานได้อย่างเป็นระบบ สามารถนำการวิจัยมาแก้ปัญหาหรือพัฒนาการเรียนการสอนในชั้นเรียนของตน โรงเรียนสามารถกำหนดแผนหรือนโยบายเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม โดยมีการวิจัยรองรับ ซึ่งจากที่กล่าวมาเป็นการก่อเกิดการพัฒนาในวิชาชีพครูให้มีมาตรฐานและแสดงถึงความก้าวหน้า ทางวิชาชีพครู

อนงค์ ปัญจขันธ์ (2556 : 17) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการทำวิจัยในชั้นเรียนไว้ว่า เป็นเครื่องมือในการพัฒนาการเรียนการสอนของครูให้มีประสิทธิภาพ ส่งผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างมีคุณภาพ มีนวัตกรรมในการจัดการเรียนการสอน ทำให้วิชาชีพครูเป็นวิชาชีพชั้นสูงมายิ่งขึ้น เป็นที่ยอมรับของสังคมทั่วไป

กิตติศักดิ์ แป้นงาม (2558 : 5) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการวิจัยในชั้นเรียนว่า มีความสำคัญต่อวงการวิชาชีพครูเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากครูจำเป็นต้องพัฒนาหลักสูตร วิธีการเรียนการสอน การจูงใจให้ผู้เรียนเกิดความอยากรู้อยากเรียน การพัฒนาพฤติกรรมผู้เรียน การเพิ่มสัมฤทธิ์ทางการเรียน และการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การวิจัยในชั้นเรียนเป็นการเปลี่ยนแปลงบทบาทดั้งเดิมของครูที่มีความเชี่ยวชาญและสนใจเรื่องการสอนโดยเน้นเนื้อหาสาระของบทเรียน จึงทุ่มเทการศึกษา ค้นคว้า หาข้อมูล ทฤษฎี ที่เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตร มากกว่าการศึกษาวิธีการพัฒนาหรือปรับปรุงการเรียนรู้ของผู้เรียน ผลงานของอาจารย์ส่วนใหญ่จึงเป็นผลงานหนังสือ ตำรา บทความหรือเอกสารทางวิชาการมากกว่าผลงานวิจัย

จากที่กล่าวมาข้างต้นจึงกล่าวได้ว่า การวิจัยในชั้นเรียนนั้นถือ เป็นเครื่องมือที่สำคัญของครูผู้สอนที่จะช่วยให้ครูสามารถพัฒนาการเรียนการสอน แก้ไขปัญหาการเรียน และพฤติกรรมต่าง ๆ ของนักเรียนให้ดีขึ้น นอกจากนี้การทำวิจัยในชั้นเรียนยังเป็นตัวบ่งชี้ถึงคุณภาพและความเชี่ยวชาญด้านการพัฒนาวิชาชีพ ของครูผู้สอน ทำให้ครูเกิดความเชื่อมั่นในการจัดกิจกรรมในห้องเรียน เนื่องจากผลงานการวิจัยในชั้นเรียนมีการดำเนินการอย่างเป็นระบบมีขั้นตอนการปฏิบัติ สามารถให้คำตอบกับผู้ที่เกี่ยวข้องได้ สอดคล้องกับแนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ที่เน้นการบริหารและพัฒนางานในโรงเรียนให้สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียน

ประโยชน์ของการวิจัยในชั้นเรียน

ในด้านประโยชน์ของการวิจัยในชั้นเรียน มีนักวิชาการและหน่วยงานต่าง ๆ ได้กล่าวไว้หลายประเด็นดังต่อไปนี้

กลุ่มบริหารวิชาการโรงเรียนสตรีนครสวรรค์ (ม.ป.ป. : 2) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการวิจัยในชั้นเรียนไว้ดังนี้

1. เป็นการพัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน และปรับปรุงวิธีการปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนโดยวิธีการวิจัย

2. เป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยในการพัฒนาวิชาชีพครู

3. เป็นการแสดงความก้าวหน้าทางวิชาชีพครู

4. ทำให้การเรียนการสอนได้รับการพัฒนาอย่างถูกต้อง เป็นระบบเกิดผลดีแก่นักเรียน

5. เป็นการส่งเสริม สนับสนุนความก้าวหน้าของการวิจัยทางการศึกษา

วันทิพย์ สินสูงสุด (2549 : 17) กล่าวถึงประโยชน์ของการวิจัยในชั้นเรียนไว้ว่า การวิจัยในชั้นเรียนให้ผลประโยชน์แก่สามฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน ได้แก่

1. นักเรียน ได้รับการเรียนรู้ตรงคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามเกณฑ์กำหนด เนื่องจากได้รับความรู้ ทักษะ เจตคติที่เหมาะสม ส่วนที่เป็นปัญหาก็ได้รับการแก้ไข โดยผ่านการศึกษา ค้นคว้าหาวิธีการและเครื่องมือจากครู ในอีกส่วนหนึ่งนักเรียนเองก็ต้องทำวิจัยเพื่อการเรียนรู้ของตนเองอีกด้วย

2. ครู เป็นผู้ส่งมอบความรู้ ทักษะ และเจตคติของนักเรียนอย่างมีแผนการเป็นกระบวนการในการพัฒนานักเรียนไปตลอดเส้นทางการส่งมอบการเรียนรู้ ใช้การวิจัยเป็นเทคโนโลยีการเรียนการสอน การถ่ายทอดสมรรถนะให้แก่นักเรียน

3. ผู้บริหารสถานศึกษา ได้รับผลงานทางวิชาการที่มีประสิทธิผล บริหารงานวิชาการอย่างเป็นกระบวนการ ยกระดับการศึกษาค้นคว้าต่อคำถามทางวิชาการอย่างต่อเนื่อง นอกจากนั้นยังวิจัยด้านธุรการ งบประมาณ ด้านบุคลากร อีกด้วย เพื่อประเมินผลการบริหารงานของฝ่ายบริหาร จะได้ทราบจุดที่ต้องปรับปรุงให้การบริหารมีคุณภาพที่ดีขึ้น

สุวิมล ว่องวาณิช (2553 : 25) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนไว้ว่า เป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยในการพัฒนาวิชาชีพครู เนื่องจากให้ข้อค้นพบที่ได้มาจากกระบวนการสืบค้นที่เป็นระบบและเชื่อถือได้ ทำให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาการเรียนรู้ และครูเกิดการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน นอกจากนี้ยังเป็นการพัฒนาผู้ที่มีส่วนร่วมนำไปสู่การพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ และด้วยหลักการสำคัญของการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนที่เน้นการสะท้อนผลทำให้การวิจัยแบบนี้ส่งเสริมบรรยากาศของการทำงานแบบประชาธิปไตย ที่ทุกฝ่ายเกิดการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และยอมรับในข้อค้นพบร่วมกัน

ไพเราะ พัตตาสิงห์ (2554 : 43) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการวิจัยในชั้นเรียนไว้ว่า มีประโยชน์ในด้านการช่วยให้ครู ผู้บริหาร ตัดสินใจแก้ปัญหาได้ตรงจุด ทำให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาการเรียน ครูมีความรับผิดชอบทำงานอย่างมีระบบ มีการวางแผนที่ดี ครูใช้กระบวนการวิจัยช่วยในการพัฒนาประสิทธิภาพของนักเรียน สามารถนำผลการวิจัยพัฒนาตนเองและนำไปวางแผนการพัฒนางานวิชาการ พัฒนาสถานศึกษาและพัฒนาชุมชนเป็นแหล่งเรียนรู้ได้

อรัญญา พลเจียง (2555 : 13) กล่าวถึงประโยชน์ของการวิจัยในชั้นเรียนไว้ว่า เป็นการค้นหาวิธีการพัฒนาการเรียนการสอน พัฒนาการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้มีความสมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา นอกจากนี้ ครูผู้ทำวิจัยได้พัฒนาศักยภาพของตนเอง และเป็นที่เชื่อถือของสังคมในฐานนะวิชาชีพชั้นสูงต่อไป

สรุปได้ว่า การวิจัยในชั้นเรียนมีประโยชน์ต่อวงการศึกษาเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากเป็นการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนและพัฒนาวิชาชีพของครู สามารถช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาของผู้เรียนได้แล้ว ผู้บริหารยังสามารถนำผลสะท้อนกลับของการวิจัยในชั้นเรียนมาใช้ในการวางแผนการบริหารพัฒนางานวิชาการ พัฒนาหลักสูตร รวมไปถึงการวางแผนการส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการเรียนการสอนของครูในโรงเรียน เพื่อพัฒนาชุมชนให้เป็นแหล่งเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี

ลักษณะของการวิจัยในชั้นเรียน

การวิจัยในชั้นเรียน เป็นการปฏิบัติงานของครูที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนในชั้นเรียน ได้มีนักวิชาการได้กล่าวถึงและบ่งชี้ลักษณะของการวิจัยในชั้นเรียนไว้ดังนี้

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2550 : 114) กล่าวว่า ลักษณะของการทำวิจัยในชั้นเรียนเป็นการแก้ปัญหาในชีวิตอย่างมีแบบแผน โดยผู้บริหารสถานศึกษาและครูจะต้องหาเทคนิควิธีการในการจัดการที่เหมาะสม น่าเชื่อถือได้ นอกจากนี้ ลักษณะของการทำวิจัยในชั้นเรียนจะนำไปสู่การพัฒนาความมีเหตุและมีผล สามารถได้รับคำตอบที่พิสูจน์ได้

สุนันทา สุนทรประเสริฐ (2550 : 8) ได้กล่าวถึงลักษณะของการทำการวิจัยในชั้นเรียนไว้ว่า เป็นการศึกษาสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน เพื่อนำผลไปใช้ในการแก้ปัญหาการสอนของครู โดยการศึกษาและวิจัยควบคู่กับการเรียนการสอน และเผยแพร่ผลงานให้เกิดประโยชน์ต่อผู้อื่นต่อไป

กิตติคุณ และวัลลภา ณ อยุธยา (2552 : 2 - 3) ได้กล่าวถึงลักษณะของการวิจัยในชั้นเรียนไว้ว่ามีจุดเด่นที่ต่างจากการวิจัยอื่น ๆ ดังนี้

1. ครูเป็นผู้วิจัยเอง เพื่อเพิ่มพูนความรู้ให้แก่วงการวิชาชีพครู
2. ผลการวิจัย สามารถแก้ปัญหาผู้เรียนได้ทันเวลา และตรงจุด

3. การวิจัยช่วยเชื่อมช่องว่างระหว่างทฤษฎีและการปฏิบัติ

4. การเพิ่มศักยภาพการคิดสะท้อน (Reflective Thinking) ของครูต่อปัญหาที่เกิดในห้องเรียน

5. การเพิ่มพลังความเป็นครูในวงการศึกษา

6. การเปิดโอกาสให้ครูก้าวหน้าทางวิชาการ

7. การพัฒนาและทดสอบการแก้ปัญหาในชั้นเรียน

8. การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความคิดเรื่องการเรียนการสอน และทางแก้ปัญหา

9. การนำเสนอข้อค้นพบและการรับฟังข้อเสนอแนะจากกลุ่มครู

10. การวิจัยและพัฒนาเป็นวงจร (Cycle) เพื่อทำให้ข้อค้นพบสมบูรณ์ขึ้น

โดยที่จุดมุ่งหมายของการวิจัยเป็นการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน ดังนั้นการเขียนรายงานการวิจัยจึงขึ้นอยู่กับผู้วิจัยว่าจะนำผลวิจัยไปทำอะไร แต่ลักษณะของการวิจัยต้องสอดคล้องตามที่ได้กล่าวไว้แล้ว

วิทยา ใจวิถี (2552 : 23) กล่าวว่า ลักษณะของการทำวิจัยในชั้นเรียนพิจารณาจากการเรียนการสอนในชั้นเรียน เป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นระหว่างครูกับนักเรียน โดยครูทำหน้าที่จัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามหลักสูตรให้กับนักเรียน ซึ่งนักเรียนมีความรู้ที่แตกต่างกัน จึงทำให้เกิดปัญหาการเรียน ครูจึงเลือกวิธีการสอนที่เหมาะสมกับนักเรียน ทั้งนี้การทำวิจัยในชั้นเรียนอาจกระทำด้วยวิธีการวิจัยเชิงสำรวจ การวิจัยหาความสัมพันธ์ การวิจัยเปรียบเทียบ การวิจัยแบบทดลอง และพัฒนาและการวิจัยคุณลักษณะหรือคุณภาพ

รัตนา แสงบัวเผื่อน (2555 : 4) กล่าวถึงลักษณะการวิจัยในชั้นเรียนกับความแตกต่างของการวิจัยโดยทั่ว ๆ ไปไว้ว่า การวิจัยเป็นวิธีการศึกษาหาความรู้ที่เป็นระบบ โดยใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งการวิจัยประเภทใดก็ตามจะมีขั้นตอนสำคัญ ๆ ไม่แตกต่างกัน คือ

1. การกำหนดปัญหาการวิจัย

2. การแสวงหาลู่ทางแก้ปัญหา

3. การใช้วิธีการต่าง ๆ แก้ปัญหา

4. การบันทึกและการปฏิบัติการแก้ปัญหา

5. การสรุปและนำเสนอผลการแก้ปัญหา

สำหรับการวิจัยในชั้นเรียน มีขั้นตอนการดำเนินงานเช่นเดียวกับการวิจัยทั่วไป แตกต่างกันที่การวิจัยในชั้นเรียน มีเป้าหมายเพื่อการแก้ปัญหาและพัฒนาการเรียนการสอนให้เกิดประโยชน์สูงสุด มิใช่การมุ่งสร้างองค์ความรู้เพื่อพัฒนาหรือขยายองค์ความรู้ในศาสตร์ของตนเอง (ซึ่งหากครูสามารถทำได้ถึงขั้นนี้นับว่าเป็นประโยชน์สูงสุดต่อการจัดการศึกษา) ดังนั้น การวิจัย

ในชั้นเรียนจึงเป็นการทำวิจัยไปพร้อม ๆ กับการจัดการเรียนการสอน ไม่แยกส่วนออกจากกัน นอกจากนั้น การวิจัยในชั้นเรียนไม่มีรูปแบบการดำเนินงานหรือรูปแบบการเขียนรายงานวิจัยที่เป็นทางการมากนัก อาจทำเป็นวิจัยง่าย ๆ 4 - 5 หน้า หรือจะทำเป็นงานวิจัย 5 บท ก็ได้เช่นกัน

กิตติศักดิ์ แป้นงาม (2558 : 7) ได้กล่าวถึงลักษณะของการวิจัยในชั้นเรียนมีจุดเด่นที่แตกต่างจากการวิจัยอื่น ๆ ดังนี้

1. ครูเป็นผู้วิจัยเอง เพื่อเพิ่มพูนความรู้ให้แก่วงการวิชาชีพครู
2. ผลการวิจัยสามารถแก้ปัญหาผู้เรียนได้ทันเวลา และตรงจุด
3. การวิจัยช่วยเชื่อมช่องว่างระหว่างทฤษฎีและการปฏิบัติ
4. การเพิ่มศักยภาพการคิดสะท้อน (Reflective Thinking) ของครูต่อปัญหาที่เกิดในห้องเรียน
5. การเพิ่มพลังความเป็นครูในวงการการศึกษา
6. การเปิดโอกาสให้ครูก้าวหน้าทางวิชาการ
7. การพัฒนา และทดสอบการแก้ปัญหาในชั้นเรียน
8. การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความคิดเรื่องการเรียนการสอน และทางแก้ปัญหา
9. การนำเสนอข้อค้นพบและการรับฟังข้อเสนอแนะจากกลุ่มครู
10. การวิจัยและพัฒนาเป็นวงจร (Cycle) เพื่อทำให้ข้อค้นพบสมบูรณ์ขึ้น

นฤมล เนียมหอม (2558 : 1) ได้อธิบายถึงลักษณะสำคัญของการวิจัยในชั้นเรียนไว้ 7 ประการ ดังนี้

1. ใคร : ครูผู้สอนในห้องเรียน
2. ทำอะไร : ทำการแสวงหาวิธีการแก้ไขปัญหา
3. ที่ไหน : ที่เกิดขึ้นในห้องเรียน
4. เมื่อไร : ในขณะที่การเรียนการสอนกำลังเกิดขึ้น
5. อย่างไร : ด้วยวิธีการวิจัยที่มีวงจรการทำงานต่อเนื่องและสะท้อนกลับการทำงานของตนเอง (Self-reflection) โดยมีขั้นตอนหลัก คือ การทำงานตามวงจร PAOR การวางแผน (Plan) การปฏิบัติตามแผน (Act) การสังเกตผลที่เกิดจากการปฏิบัติ (Observe) การสะท้อนผลหลังการปฏิบัติงาน (Reflect & Revise)
6. เพื่อจุดมุ่งหมายใด : มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน
7. ลักษณะเด่นของการวิจัย : เป็นกระบวนการวิจัยที่ทำอย่างรวดเร็ว โดยครูผู้สอนนำวิธีการแก้ปัญหาที่ตนคิดขึ้นไปทดลองใช้กับผู้เรียนทันและสังเกตผลการแก้ปัญหานั้น

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี Rajabhat Rajapruk University

มีการสะท้อนผล และแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับเพื่อนครูในโรงเรียน เป็นการวิจัยแบบร่วมมือ (Collaborative research)

ประพิน ศรีบุศยดี (2558 : 1) กล่าวถึงลักษณะของการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียนไว้ดังนี้

1. ผู้ทำวิจัยยังคงทำงานตามปกติของตน
2. ไม่ต้องสร้างเครื่องมือวิจัย
3. ไม่มีข้อมูลจำนวนมากและไม่ต้องใช้สถิติ
4. ข้อมูลส่วนใหญ่มาจากการสังเกต การพูดคุย และใช้การวิเคราะห์เนื้อหา
5. ไม่ต้องทบทวนรายงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
6. ใช้เวลาทำวิจัยไม่นาน ขึ้นอยู่กับสาเหตุของปัญหาและจำนวนบุคคลที่ต้องการแก้ไข
7. ความยาว 2 – 3 หน้าต่อเรื่อง
8. ผู้เรียนได้รับการแก้ไขหรือพัฒนา
9. ไม่มีการระบุประชากร กลุ่มตัวอย่าง การสุ่มตัวอย่าง
10. ไม่ต้องใช้สถิติสรุปอ้างอิง และไม่มีระดับนัยสำคัญ
11. ไม่มีการทดสอบก่อนหลัง
12. ไม่มีตัวแปรอิสระ ตัวแปรตาม
13. ไม่มีกลุ่มทดลอง กลุ่มควบคุม
14. เป็นการวิจัยเชิงคุณลักษณะ มากกว่าการวิจัยเชิงปริมาณ
15. เน้นการแก้ไขที่สาเหตุของปัญหาของผู้เรียนบางคน บางเรื่อง

สรุปได้ว่า ลักษณะของการวิจัยในชั้นเรียน คือ กระบวนการพัฒนาและแก้ไขปัญหาของผู้เรียน สามารถพัฒนาและปรับปรุงกระบวนการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนที่มีประสิทธิภาพสูงสุด โดยใช้กระบวนการวิจัยที่เป็นวิทยาศาสตร์เช่นเดียวกับการวิจัยโดยทั่วไป ได้แก่ การกำหนดปัญหาการวิจัย การแสวงหาลู่ทางการวิจัย การใช้วิธีการต่าง ๆ ในการแก้ไขปัญหา การบันทึกและการปฏิบัติการแก้ไขปัญหา การสรุปและนำเสนอผลการแก้ปัญหา แต่การวิจัยในชั้นเรียนนั้นจะมีลักษณะเด่นคือ เป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นระหว่างครูกับนักเรียน ไม่แยกครูออกจากการเรียนการสอนในห้องเรียน มีเป้าหมายเพื่อการแก้ปัญหาและพัฒนาการเรียนการสอนให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยเนื้อหาวิจัยอาจมี 2 - 3 หน้าต่อเรื่อง หรือจัดทำเป็น 5 บท ก็ได้ ขึ้นอยู่กับลักษณะของปัญหาหรือสถานการณ์ที่ครูกำลังเผชิญอยู่

ประเภทของการวิจัยและรูปแบบการวิจัยในชั้นเรียน

การจำแนกประเภทของการวิจัยและรูปแบบของการวิจัยในชั้นเรียน มีนักวิชาการในสาขาวิชาต่าง ๆ ได้เสนอวิธีการจำแนกไว้แตกต่างกัน ดังนี้

มนสิช สิทธิสมบูรณ์ (2547 : 7) ได้สังเคราะห์งานวิจัยในชั้นเรียน และได้จำแนกรูปแบบของการวิจัยในชั้นเรียนได้ 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

1. การวิจัยเพื่อความเข้าใจปัญหาในชั้นเรียน ใช้รูปแบบดังนี้
   1.1 การสำรวจในชั้นเรียน (Classroom Survey)
   1.2 การวิเคราะห์พฤติกรรมในชั้นเรียน (Behavioral Analysis)
   1.3 การศึกษากลุ่มหรือรายบุคคล (Group / Individual Study)
   1.4 การศึกษาเชิงสัมพันธ์ (Correlation Study)
2. การวิจัยเพื่อแก้ปัญหาการเรียนการสอน
   2.1 การวิจัยเชิงทดลองสื่อการสอน (Experimental Research for Media / Instruction)
   2.2 การทดลองเฉพาะรายหรือรายกลุ่ม (Case / Group Experimental Research)

ศูนย์พัฒนาการเรียนรู้และวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ม.ป.ป.: 7) ได้แนะนำเกี่ยวกับรูปแบบของการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน ที่เหมาะสมกับสถานการณ์ที่แตกต่างกัน 4 สถานการณ์ ดังแสดงในตาราง 2.1 ดังนี้

ตาราง 2.1 การวิเคราะห์สถานการณ์สำหรับการทำวิจัยในชั้นเรียน

สถานการณ์	ควรทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนแบบใด		
	ลักษณะการวิจัย	คำถามวิจัย	การจัดเก็บข้อมูล
1. ต้องรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลเพื่อวางแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	CAR 1 : การวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล	1. นักเรียนมีลักษณะอย่างไร 2. ควรปรับปรุงและพัฒนานักเรียนคนใด ในเรื่องอะไรบ้าง 3. ควรใช้แผนกิจกรรมการเรียนรู้อย่างไร	1. พัฒนาการทุกด้าน 2. ความสนใจ ความถนัด ศักยภาพ และความต้องการ จำเป็น

ตาราง 2.1 (ต่อ)

สถานการณ์	ควรทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนแบบใด		
	ลักษณะการวิจัย	**คำถามวิจัย**	**การจัดเก็บข้อมูล**
2. ต้องประเมินเพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้และพฤติกรรมการสอน	CAR 2 : การประเมินเพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้และการสอนของตนเอง	1. ความสำเร็จของการสอนมีอะไรบ้าง มีสาเหตุและปัจจัยมาจากอะไร 2. ปัญหาของการสอนมีอะไรบ้าง มีสาเหตุและปัจจัยมาจากอะไร 3. แนวทางแก้ไขปรับปรุงพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้และพฤติกรรมการสอนของตนเองมีอะไรบ้าง	1. บันทึกระหว่างสอนและหลังสอน 2. การสังเกตพฤติกรรมนักเรียนทั้งในและนอกห้องเรียน 3. การสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้อง 4. ผลงานนักเรียน 5. การประชุมระดับชั้นและประชุมกลุ่มสาระ
3. ครูสังเกตเห็นว่านักเรียนบางคนมีปัญหาที่ครูต้องช่วยคลี่คลายและแก้ไข	CAR 3: กรณีศึกษานักเรียน	1. นักเรียนมีปัญหาอะไรบ้าง 2. สาเหตุและปัจจัยของปัญหามีอะไรบ้าง 3. แนวทางการแก้ไขควรมีเป้าหมาย/ขั้นตอนอย่างไร 4. ผลการแก้ไขมีความสำเร็จและปัญหาอย่างไร และควรพัฒนาต่อไปอย่างไร	1. การสังเกตในสภาพต่าง ๆ ทั้งในและนอกห้องเรียน 2. การสัมภาษณ์ผู้เรียนและผู้เกี่ยวข้อง 3. วิเคราะห์เอกสารต่าง ๆ

มหาวิทยาลัยบูรพา Burapha University

ตาราง 2.1 (ต่อ)

สถานการณ์	ควรทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนแบบใด		
	ลักษณะการวิจัย	คำถามวิจัย	การจัดเก็บข้อมูล
4. ครูต้องการปรับปรุงประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จึงสร้างนวัตกรรมเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้	CAR 4 : การพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้	1. ผลลัพธ์ที่ต้องการพัฒนาและหลักในการพัฒนามีอะไรบ้าง 2. การสร้างนวัตกรรมควรทำอะไรบ้าง 3. ผลการทดลองใช้นวัตกรรม ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการเรียนรู้และการสอนหรือไม่ 4. นวัตกรรมควรได้รับการปรับปรุงและพัฒนาต่อไปอย่างไร	1. ข้อมูลสภาวะเริ่มต้น 2. ข้อมูลพัฒนาทางพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน 3. ข้อมูลการเปลี่ยนแปลงผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน

กรมวิชาการ (2550 : 20 - 24) ได้จำแนกรูปแบบของการวิจัยในชั้นเรียน หรือการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนออกเป็น 4 รูปแบบ คือ

1. การวิจัยสำรวจ เป็นการศึกษาเพื่อหาคำตอบโดยไม่กำหนดกฎเกณฑ์อะไรมากมาย เพื่อสำรวจเด็กที่ต้องการทราบ แล้วออกแบบการวิจัยเพื่อหาคำตอบนั้น ๆ เป็นการศึกษาลักษณะความเป็นจริงตามสภาพในเรื่องต่าง ๆ เพื่อมุ่งรวบรวมข้อมูลและรายงานลักษณะที่อยู่ในสภาพนั้น ๆ

2. การวิจัยหาความสัมพันธ์ เป็นการศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ ตั้งแต่สองตัวแปรขึ้นไป เช่น ศึกษาวิธีสอนของครูกับผลการเรียนของนักเรียน หรือศึกษาผลสัมฤทธิ์ในการเรียนกับเจตคติต่อการเรียนของนักเรียน เป็นต้น

3. การวิจัยเปรียบเทียบ มีลักษณะคล้ายกับ 2 แบบแรก โดยในช่วงสถิติที่ใช้สำหรับการวิจัยเปรียบเทียบนั้น จะหาความสัมพันธ์เป็นการแสดงว่าตัวแปร 2 ตัวแปร สัมพันธ์กันหรือไม่ มีอิทธิพลต่อกันหรือไม่ จึงอาจกล่าวได้ว่าเป็นการศึกษาเหตุและผลทางการศึกษา ในกรณีที่

ไม่สามารถศึกษาด้วยการทดลอง เช่น การศึกษาว่าอะไรเป็นสาเหตุให้นักเรียนสอบตกซ้ำชั้น การศึกษาสาเหตุที่ทำให้นักเรียนทะเลาะวิวาทกัน เป็นต้น

4. การวิจัยแบบทดลอง เป็นวิธีการวิจัยที่นักวิจัยวิทยา หรือนักพฤติกรรมศาสตร์นำมาใช้เพื่อทดลองด้านพฤติกรรมของมนุษย์และสัตว์ ซึ่งการทำวิจัยแบบทดลองจะมีการกำหนดตัวแปรอิสระและตัวแปรควบคุม คือตัวแปรที่ค่าต่าง ๆ จะไม่มีการเปลี่ยนแปลงแล้วพัฒนาเป็นการวิจัยที่ใช้เด็กกลุ่มเดียว ไม่ต้องเปรียบเทียบวิธีสอน แต่จะเป็นการคิดวิธีสอนขึ้นมาแล้วทำการสอนตามวิธีสอนแบบใหม่ดังกล่าว สอนเสร็จแล้วทำการสำรวจพิจารณาดูพื้นฐานปัญหานำมาปรับปรุงแก้ไขใหม่แล้วสอนเด็กกลุ่มเดิมในบทเรียนต่อไปและประยุกต์ไปเรื่อย ๆ ซึ่งเหมาะสำหรับการพัฒนาสื่อ อุปกรณ์การเรียนการสอน หรือพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนมากที่สุด

พงศ์เทพ จิระโร (2553 : 5 - 6) ได้จำแนกประเภทของงานวิจัยได้เป็น 3 ประเภท คือ

1. วิจัยเชิงวิชาการ (Academic research) กล่าวถึงงานวิจัยในความคิดแรกของคนทั่วไปมักจะนึกภาพถึงงานวิจัยที่เป็นเล่มหนา ๆ ปกแข็งสีทึบ ๆ เช่น สีดำ สีเขียวเข้ม สีแดงเข้ม วางอยู่บนหิ้ง หรือชั้นวางหนังสือ บางห้องสมุดยืมได้เลย บางแห่งต้องลงทะเบียนกันอย่างรัดกุม หากนำมาเปิดดูพบว่า มีรูปแบบเดียวกันเกือบทั้งหมดคือประกอบด้วย 5 บท ได้แก่ บทที่ 1 บทนำ บทที่ 2 การศึกษาวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง บทที่ 3 วิธีดำเนินการ บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล และบทที่ 5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ งานวิจัยในลักษณะดังกล่าวสามารถพบได้โดยทั่วไปนี้ คืองานวิจัยของนักวิจัยมืออาชีพ (Research) หรืองานวิจัย ของนักศึกษาปริญญาโท (Thesis) หรืองานวิจัยของนักศึกษาปริญญาเอก (Dissertation) เรียกงานวิจัยแบบนี้ว่า งานวิจัยเชิงวิชาการ (Academic Research) หรืองานวิจัยอย่างเป็นทางการ (Formal Research) งานวิจัยประเภทนี้ เป็นงานวิจัยที่ใช้อ้างอิงได้ในขอบเขตที่กว้างขวาง สู่ประชากร (Population) ของงานวิจัยเรื่องนั้น ๆ แล้วแต่จะกำหนด มีวิธีวิทยาการวิจัยที่รับรู้กันกันโดยทั่วไป

2. งานวิจัยที่เป็นกึ่งทางการ (Semiformal Research) งานวิจัยที่มีขอบเขตการอ้างอิงแคบลง เป็นการศึกษาค้นคว้าให้ได้สารสนเทศ (Information) สำหรับผู้บริหารสถาบันนำไปใช้ประโยชน์ในการตัดสินใจภายในสถาบันเท่านั้น ไม่มีเป้าหมายในการอ้างอิงไปสู่นอกสถาบันแต่อย่างใด อาจทำกับกลุ่มตัวอย่างในสถาบัน หรือทำกับประชากรของสถาบัน จึงเรียกว่างานวิจัยสถาบัน (Institute Research) งานวิจัยประเภทนี้ใช้อ้างอิงเฉพาะภายในสถาบัน ไม่เน้นบทที่ 2 อาจเป็นงานวิจัยประเภทพัฒนาระบบบางอย่างขึ้นมาใช้ในสถาบัน การศึกษาความพึงพอใจในประเด็นการบริหารต่าง ๆ การประเมินโครงการต่าง ๆ ของสถาบัน การประเมินหลักสูตร การประเมินการจัดการเรียนการสอน ประเมินการใช้สื่อ วัสดุอุปกรณ์ ประเมินการให้บริการบางด้านของสถาบัน การศึกษาความพึงพอใจการบริการห้องสมุด การบริการของงานทะเบียน

หรือธุรการ หรือการศึกษาปัญหาในมุมมองอื่น ๆ ภายในสถาบัน ผลงานวิจัยสถาบันนำไปสู่การปรับปรุง พัฒนางานในสถาบันให้มีความก้าวหน้า ทันเหตุการณ์

3. งานวิจัยไม่เป็นทางการ (Informal Research) หรือ วิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน (Classroom Action Research) เป็นงานวิจัยที่ไม่ใช้ในการอ้างอิงไปสู่สังคมระดับกว้าง เป็นการดำเนินการกับประชากรโดยตรงคือตัวนักเรียนที่ครูพบปัญหา เป็นงานขนาดเล็ก นับเป็นงานวิจัยปฏิบัติการ (Action Research) ใช้วิธีการประยุกต์แนวทางการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ครูสามารถทำได้หลายเรื่องในแต่ละภาคการศึกษา ตามปัญหาที่พบในขณะสอน บางเรื่อง 1 สัปดาห์ 2 สัปดาห์ ก็จบได้ โดยใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์เช่นกัน แต่ไม่เน้นเรื่องที่ต้องทำครบ 5 บท เป็นเพียงการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจริง คือนักเรียนของครูยังขาดทักษะบางอย่าง ที่ครูตั้งวัตถุประสงค์ไว้แล้วยังไม่บรรลุ เป็นงานที่ง่าย ๆ ทำควบคู่ไปกับการเรียนการสอน มุ่งพัฒนาผู้เรียนของครูเอง การทำวิจัยในชั้นเรียนจึงลดปัญหาครูทิ้งห้องเรียนไปทำวิจัย โดยวิจัยในชั้นเรียนมีลักษณะสำคัญคือ ครูที่มีชั่วโมงสอนเท่านั้นจึงจะทำวิจัยในชั้นเรียนได้ ลักษณะงานวิจัยเป็นเหมือนการรายงานการปฏิบัติงานของครูเอง โดยกระบวนการจะเปิดโอกาสให้เพื่อนครู หรือผู้บังคับบัญชา เช่น หัวหน้าสายงาน หัวหน้ากลุ่มสาระ หัวหน้าช่วงชั้น หรือผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ ได้วิจารณ์ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการเรียนการสอนของครู สำหรับผลการวิจัยคือมีนวัตกรรมเกิดขึ้นอย่างน้อย 1 ชิ้น นักเรียนได้บรรลุวัตถุประสงค์ตามแผนการเรียนรู้ตามเป้าหมาย

สเกอร์ริตต์ (Skeritt. 1992 : 12) ได้แบ่งประเภทของการวิจัยออกเป็น 3 แบบ คือ

1. การวิจัยปฏิบัติการเชิงเทคนิค (Technical Action Research) การวิจัยแบบนี้มีเป้าหมายเพื่อปรับปรุงประสิทธิผลและประสิทธิภาพของการปฏิบัติงาน โดยอาศัยบุคคลภายนอก (Outsiders) มาช่วยในการทำวิจัย โดยที่ครูไม่ค่อยมีบทบาทในการนำเสนอความคิด วิธีการต่าง ๆ ที่ใช้ในการวิจัยมาจากความคิดของนักวิจัยภายนอกเป็นส่วนใหญ่ แนวคิดของการทำงานเป็นไปในลักษณะที่ครูเป็นผู้ปฏิบัติ ถูกครอบความคิดจากนักวิจัยภายนอก (Cooption)

2. การวิจัยเชิงปฏิบัติการจริง (Practical Action Research) การวิจัยแบบนี้ นักวิจัยภายนอกแสดงบทบาทของที่ปรึกษาด้านกระบวนการทำงาน (Process Consultancy) ครู ซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติในโรงเรียน มีโอกาสที่จะเรียนรู้กระบวนการวิจัย และมีส่วนในการเสนอความคิดในประเด็นปัญหาวิจัยที่มาจากการปฏิบัติจริง และสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ได้ แนวคิดของการทำงานเป็นไปในลักษณะของการทำงานร่วมกัน (Cooperation)

3. การวิจัยปฏิบัติการเชิงอิสระ (Emancipatory or Participatory Action Research) เป็นการวิจัยที่มีการทำงานร่วมกันระหว่างนักวิจัยภายนอกและครูผู้ปฏิบัติงาน แม้จะมี

บุคคลภายนอกร่วมด้วยแต่ทุกคนต่างมีสิทธิ์มีเสียงในการแสดงความคิดเห็นเท่าเทียมกัน จะไม่มีผู้แสดงบทบาทเป็นที่ปรึกษาการวิจัยเหมือนแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการจริง การวิจัยแบบนี้เปิดโอกาสให้เกิดการพัฒนาความสามารถด้านการวิจัยแก่ครูผู้ปฏิบัติ และนักวิจัยจะเป็นอิสระจากความรู้ กฎเกณฑ์ และพันธนาการทางความคิด แนวคิดของการทำงานเป็นไปในลักษณะการทำงานแบบร่วมมือ (Collaboration)

สรุปได้ว่า ประเภทของการวิจัย สามารถจำแนกเป็นกลุ่มใหญ่ ๆ ได้ 3 ประเภท คือ 1) วิจัยเชิงวิชาการ (Academic research) หรือที่มีลักษณะคล้ายกันเรียกว่า การวิจัยปฏิบัติการเชิงเทคนิค (Technical Action Research) เป็นการวิจัยที่มีการใช้กลุ่มตัวอย่างเพื่ออ้างอิงไปยังประชากรทั้งหมด 2) งานวิจัยที่เป็นกึ่งทางการ (Semiformal Research) หรือที่มีลักษณะคล้ายกันเรียกว่า การวิจัยเชิงปฏิบัติการจริง (Practical Action Research) เป็นการวิจัยที่มีการอ้างอิงกลุ่มที่แคบลงมา ไม่เน้นการศึกษาเอกสารอ้างอิงหรืองานวิจัยที่เกี่ยวข้องมากนัก 3) งานวิจัยไม่เป็นทางการ (Informal Research) หรือที่มีลักษณะคล้ายกันเรียกว่า การวิจัยปฏิบัติการเชิงอิสระ (Emancipatory or Participatory Action Research) เป็นการวิจัยที่ใช้กลุ่มประชากรทั้งหมดในการวิจัย ซึ่งงานวิจัยในชั้นเรียนสามารถจัดอยู่ในกลุ่มงานวิจัยแบบไม่เป็นทางการ

ในส่วนของรูปแบบของการวิจัยในชั้นเรียน ใช้หลักการทางวิทยาศาสตร์ในการทำวิจัย ซึ่งเป็นประเภทไม่เป็นทางการ สามารถจำแนกได้ 2 รูปแบบ ตามสถานการณ์ที่ครูกำลังประสบอยู่ในขณะที่ทำการสอน ได้แก่ การวิจัยเพื่อความเข้าใจปัญหาในชั้นเรียน ตัวอย่างเช่น การศึกษาสถานการณ์ในชั้นเรียน การศึกษาพฤติกรรมของนักเรียนเป็นรายกลุ่มหรือรายบุคคลและการวิจัยเพื่อแก้ปัญหาการเรียนการสอน ตัวอย่างเช่น การทดลองใช้สื่อการเรียนการสอน เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

กระบวนการและขั้นตอนการทำวิจัยในชั้นเรียน

การวิจัยในชั้นเรียนนั้นเป็นการวิจัยที่มีลักษณะเฉพาะ นั่นคือ เป็นการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนและวิจัยเพื่อแก้ไขปัญหานักเรียนในชั้นเรียน ซึ่งได้มีนักวิชาการได้อธิบายกระบวนการและขั้นตอนการวิจัยในชั้นเรียนไว้ดังนี้

เคมมิสและแมกแทกการ์ท (Kemmis & Mc Taggart. 1990 : 5 ; อ้างถึงใน สุวิมล ว่องวาณิช. 2547 : 23) ได้เสนอกระบวนการทำการวิจัยในชั้นเรียนในลักษณะของการวิจัยปฏิบัติการแบบรูปบันไดเวียน ที่ประกอบด้วย 4 ขั้นตอนสำคัญ โดยกลุ่มและสมาชิกจะต้องปฏิบัติดังนี้คือ

1. ขั้นตอนการพัฒนาแผนการปฏิบัติเพื่อปรับปรุงสิ่งที่เกิดขึ้นแล้วให้ดีขึ้น
2. ขั้นปฏิบัติตามแผน
3. ขั้นสังเกตผลการปฏิบัติ

4. ขั้นสะท้อนผลการปฏิบัติ เพื่อเป็นพื้นฐานการวางแผนต่อเนื่องในวงจรต่อไป

ซึ่งทั้ง 4 ประเด็นดังกล่าวนี้ เคมมิสและแมกแทกการ์ท (Kemmis & Mc Taggart. 1990 : 5 ; อ้างถึงใน สุวิมล ว่องวาณิช. 2547 : 23) ได้เรียกชื่อย่อของวงจรนี้ว่า วงจร PAOR ซึ่งวงจรนี้มีลักษณะเหมือนขดลวด (Spiral Circle) ดังภาพประกอบ 2.1 (สุวิมล ว่องวาณิช. 2547 : 23)

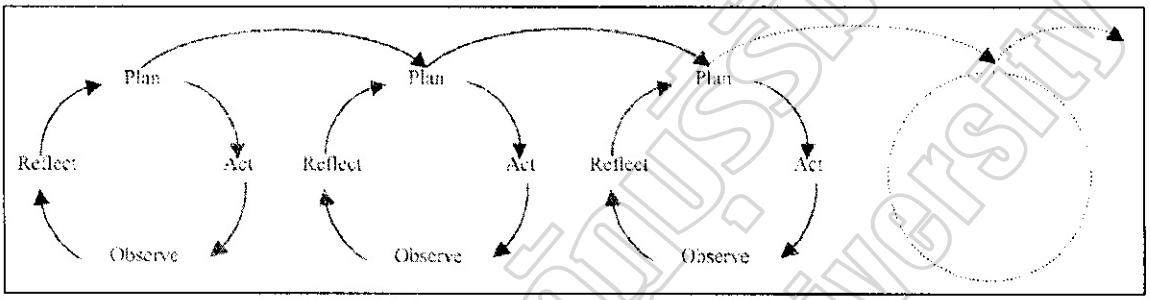

ภาพประกอบ 2.1 วงจรการปฏิบัติการในชั้นเรียน

จากภาพประกอบ 2.1 วงจรการปฏิบัติการในชั้นเรียน ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน (Plan) ปฏิบัติ (Action) สังเกต (Observe) และสะท้อนผล (Reflect) อธิบายรายละเอียดได้ดังนี้

1. การวางแผน (Plan) เป็นการมองไปข้างหน้า การทำนาย หรือคาดการณ์ข้างหน้าว่าจะทำอะไรบ้าง กิจการที่เลือกมากำหนดเป็นแผนจะได้รับคัดเลือกแล้วว่ามีความเหมาะสม

2. การปฏิบัติ (Action) เป็นการปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ การควบคุมดำเนินงานเป็นไปอย่างดี เพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด ในทางปฏิบัติอาจจะต้องมีการเปลี่ยนแปลงไปจากแผนที่กำหนดไว้บ้าง ดังนั้น แผนจึงต้องมีการยืดหยุ่น

3. การสังเกต (Observe) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสังเกต มีการบันทึกการปฏิบัติงานไว้เป็นหลักฐาน ผู้สังเกตจะต้องมีคุณสมบัติพิเศษในการรับรู้นอกเหนือจากการปฏิบัติ ข้อมูลที่ได้จากการสังเกตจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ดังนั้น การสังเกตเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการวิจัยในชั้นเรียนที่ใช้ควบคู่กับการปฏิบัติจริง

4. การสะท้อนผล (Reflect) เป็นขั้นตอนสุดท้ายที่นำผลจากการปฏิบัติและการสังเกตมารวบรวมวิเคราะห์ผลดี ผลเสีย สรุปผลสะท้อนข้อมูลย้อนกลับไปสู่การวางแผนดำเนินการครั้งถัดไป ซึ่งวนกลับไปสู่วงจรการปฏิบัติอีกครั้งหนึ่ง

ศิริพงษ์ เสาภายน (2547 : 99 - 101) ได้กล่าวถึงขั้นตอนสำคัญของการวิจัยในชั้นเรียนไว้ดังนี้ว่ามีอยู่ด้วยกัน 4 ขั้นตอน คือ

สำหรับการเขียนรายงานการวิจัย ได้จากการขยายรายละเอียดโครงร่างวิจัยดังกล่าว โดยขยายความลงในรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีดำเนินการวิจัย เป็นการเสนอให้เห็นว่าผู้วิจัยดำเนินการในแต่ละขั้นตอนอย่างไร ส่วนขั้นตอนต่อจากการวิเคราะห์คือ การรายงานผลการวิเคราะห์ข้อมูล เป็นการนำเสนอตาราง หรือแผนภูมิแบบต่าง ๆ จากนั้นเป็นการสรุปผลการวิจัยเป็นประเด็นสุดท้ายของรายงาน เมื่ออ่านประเด็นสุดท้ายที่เป็นสรุปผลการวิจัย ควรได้คำตอบการวิจัยครั้งนี้ที่สามารถตอบคำถามวิจัยได้ทั้งหมด ในส่วนสุดท้ายที่สำคัญมากเช่นกัน ก็จะเป็นภาคผนวกที่เป็นการรวบรวมหลักฐาน ร่องรอยในการดำเนินการเอาไว้ รวมถึงการสะท้อนความคิดจากผู้เกี่ยวข้องต่าง ๆ ให้เห็น

รัตนา แสงบัวเผื่อน (2555 : 5 - 8) ได้นำเสนอลำดับขั้นตอนการวิจัยในชั้นเรียนไว้ดังนี้

1. เลือกปัญหาการวิจัย ปัญหาที่นำมาใช้ในการวิจัยพิจารณาได้จาก

1.1 ปัญหาที่เกิดกับตัวนักเรียน อาจจะเป็นปัญหาพฤติกรรมหรือปัญหาการเรียนรู้ ซึ่งครูสามารถค้นหาปัญหาเหล่านี้จากบันทึกท้ายแผนการสอน บันทึกผลการเรียน พอร์ตโฟลิโอ การสังเกต การพูดคุยกับเพื่อนครู ฯลฯ

1.2 ปัญหาที่เกิดระหว่างการจัดการเรียนการสอน อาจจะเป็นปัญหาเกี่ยวกับสื่อการเรียนการสอน การจัดกิจกรรม กระบวนการสอนของครู หรือการวัดประเมินผล เป็นต้น

1.3 ปัญหาจากความต้องการของครูที่จะพัฒนาคุณภาพการสอนให้ดียิ่งขึ้น

2. วิเคราะห์สภาพปัญหา ปัญหาที่เลือกว่าจะนำมาทำวิจัย ครูจะต้องศึกษาสภาพให้ละเอียดลงไปอีกว่า มีสภาพปัญหาอย่างไรบ้าง ปัญหาเกิดขึ้นกับเด็กทั้งชั้น หรือเด็กส่วนใหญ่ หรือเด็กบางคน

3. วิเคราะห์สาเหตุของปัญหา ในการวิเคราะห์ควรพิจารณาให้รอบด้าน เพื่อทราบสาเหตุของปัญหาที่แท้จริง เช่น สาเหตุอาจมาจากตัวนักเรียนเอง ผู้สอน เพื่อน ผู้ปกครอง สภาพครอบครัว เป็นต้น วิธีการที่จะค้นหาสาเหตุ คือ ใช้การสังเกต พูดคุยกับนักเรียน ดูจากผลงานของนักเรียน ใช้การทดสอบ การสอบถามพูดคุยกับเพื่อน ครู ผู้ปกครอง ฯลฯ

4. หาแนวทางแก้ปัญหาหรือพัฒนาการเรียนรู้ จากสภาพปัญหาครูจะทราบว่าการทำวิจัยมีเป้าหมายอะไร กล่าวคือ ถ้าเป็นการวิจัยเพื่อมุ่งพัฒนาการเรียนรู้ ถ้าวิจัยเพื่อมุ่งแก้ปัญหาของนักเรียนบางคน หรือบางกลุ่มจัดเป็นการวิจัยแก้ปัญหา จากตัวอย่างในข้อ 2 อาจจะทำวิจัยในชั้นเรียนได้ 2 เรื่อง คือ วิจัยพัฒนาการเรียนรู้ของชั้นเรียน เนื่องจากมีผลสัมฤทธิ์เฉลี่ยต่ำ หรือวิจัยเพื่อแก้ปัญหาให้แก่นักเรียน 2 คน ที่มีปัญหาการเรียนรู้ค่อนข้างมาก ซึ่งวิธีการที่ใช้ในแต่ละเป้าหมายอาจจะแตกต่างกัน ในการหาแนวทางหรือวิธีการแก้ปัญหาหรือพัฒนาการเรียนรู้ ผู้สอนสามารถใช้การสังเกตแล้วเชื่อมโยงกับปัญหาและสาเหตุของปัญหา เช่น สังเกตว่า เวลาที่

นักเรียนไปเรียนนอกห้องเรียนแล้วมีความสุข ครูอาจจะใช้วิธีเรียนคณิตศาสตร์จากแหล่งเรียนรู้ แก้ปัญหานักเรียนไม่สนใจเรียนรู้ เป็นต้น หรืออาจจะหาแนวทางจากการศึกษางานวิจัยของผู้อื่น แล้วนำมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับนักเรียน

5. กำหนดชื่อเรื่องวิจัย คำถามวิจัย และวัตถุประสงค์การวิจัย เพื่อเป็นการกำหนดเข็มทิศนำทางในการดำเนินการวิจัย จึงต้องกำหนดชื่อเรื่องวิจัย คำถามการวิจัยและวัตถุประสงค์การวิจัย โดยมีหลักการ ดังนี้

5.1 ชื่อเรื่องวิจัย ระบุให้ชัดถึงเรื่องที่จะแก้ปัญหาหรือพัฒนา กลุ่มเป้าหมาย และวิธีที่จะนำมาใช้แก้ปัญหาหรือพัฒนา

5.2 วัตถุประสงค์การวิจัย กำหนดให้สอดคล้องกับชื่อเรื่องวิจัยว่าต้องการทำวิจัยเพื่ออะไร เช่น เพื่อพัฒนากระบวนการเสริมพื้นฐานความรู้ทางด้านการอ่านภาษาไทยและทักษะการคำนวณอย่างเป็นระบบ เป็นต้น

6. วางแผนการดำเนินการแก้ปัญหาหรือพัฒนาการเรียนรู้ ในการวางแผนจะต้องเขียนให้สามารถมองเห็นภาพของการดำเนินงานอย่างชัดเจน

7. ลงมือปฏิบัติตามแผน เก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูล ในขั้นที่ 1-6 เป็นโครงร่างของการวิจัย จากนั้นดำเนินการตามแผน และเก็บรวบรวมข้อมูลตามที่กำหนดไว้ สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลจะต้องมีสถิติเข้ามาเกี่ยวข้อง ซึ่งการวิจัยในชั้นเรียนส่วนใหญ่ใช้การหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สำหรับค่า t-test ใช้กับการทำวิจัยกับกลุ่มตัวอย่าง แล้วอ้างอิงไปถึงประชากร ดังนั้นการวิจัยในชั้นเรียนซึ่งเป็นการกระทำกับประชากรอยู่แล้วจึงไม่ควรนำ t - test มาใช้

8. การสรุปและอภิปรายผลการวิจัย การสรุปผลการวิจัยจะต้องสรุปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ และนำเสนอข้อมูลอย่างเป็นระบบ อาจจะในรูปตาราง แผนภูมิ แผนภาพหรือเขียนบรรยาย ส่วนการอภิปรายผลเป็นการกล่าวว่า ผลจากการวิจัยเป็นไปตามที่คาดการณ์ไว้หรือไม่ เพราะเหตุใด สอดคล้องกับสิ่งที่ผู้อื่นทำไว้หรือไม่ หรือผู้วิจัยมีแนวคิดอะไรเพิ่มเติมจากการทำวิจัยในครั้งนี้บ้าง

ณัฐกรณ์ หน่อตุ้ย (2558 : 1) ได้อธิบายถึงขั้นตอนการวิจัยในชั้นเรียนไว้ว่า มีลักษณะเฉพาะที่เป็นการวิจัยเพื่อพัฒนางานการจัดการเรียนการสอน เป็นการวิจัยแบบการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยเน้นสาระความรู้ที่เป็นประโยชน์ในการเข้าใจสภาพปัญหา และวิธีการแก้ไขตลอดจนนวัตกรรมในการพัฒนางานตามสภาพที่เป็นจริง ซึ่งในกระบวนการของการพัฒนางานนั้นมีขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 กำหนดปัญหา และความต้องการ ครูผู้วิจัยสามารถหาปัญหา และความต้องการได้จาก การสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน จากการสอบปลายภาค จากการประเมินผลตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง จากการประเมินผลการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ในแผนการเรียนรู้บันทึกผลการเรียนรู้และจากการตรวจผลงานของนักเรียน มาเป็นปัญหาและเทียบกับความต้องการตามนโยบายของโรงเรียน หน่วยงานต้นสังกัด ว่ามีความต้องการพัฒนาระดับใด โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียนในชั้นเรียนด้วย และเรียงลำดับความสำคัญก่อนหลังตามความต้องการจำเป็นปฏิบัติ

ขั้นตอนที่ 2 แนวทางแก้ไขและพัฒนา จากขั้นตอนที่ 1 เมื่อครูผู้วิจัยได้กำหนดและเลือกทางเลือกในการแก้ไขหรือพัฒนาแล้ว ครูผู้วิจัยก็ดำเนินการสร้างนวัตกรรม เพื่อในการแก้ปัญหาหรือพัฒนาขึ้น ซึ่งนวัตกรรมอาจเป็น (1) วิธีการ ได้แก่รูปแบบวิธีสอนใหม่ ๆ การสอนซ่อมเสริมและแนวปฏิบัติอื่น ๆ ที่ครูผู้วิจัยได้คิดค้นขึ้นเพื่อพัฒนาผู้เรียน (2) สื่อ และเอกสาร ซึ่งหมายถึง เครื่องมือที่จะช่วยในการแก้ปัญหาหรือพัฒนางานให้ดีขึ้น ได้แก่ บทเรียนสำเร็จรูป ชุดฝึก V.D.O CD-ROM CAI สไลด์ ชุดการสอนกิจกรรม เกม แผ่นภาพ คู่มือ หนังสืออ่านเพิ่มเติม เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 3 การดำเนินงานพัฒนา ครูผู้วิจัยต้องกำหนดว่า จะดำเนินการแก้ไข หรือพัฒนานักเรียนด้านใด ซึ่งอาจกำหนดเป็นรายบุคคล หรือรายกลุ่ม รายห้องเรียน ตามสภาพปัญหาและความต้องการที่กำหนดไว้ในขั้นที่ 1 หลังจากนั้น จึงนำวิธีการหรือนวัตกรรมที่สร้างขึ้นในขั้นที่ 2 มาจัดลำดับขั้นตอน (วางแผน) จะทำอย่างไร ตั้งแต่ต้นจนจบแล้ว เริ่มดำเนินการ (ปฏิบัติการ) แก้ไข พัฒนา

ขั้นตอนที่ 4 สรุปรายงานผล เป็นขั้นตอนสรุปผลการดำเนินการตั้งแต่ต้น จนสิ้นสุดกระบวนการพัฒนาผลเป็นอย่างไร ได้ผลหรือไม่ได้ผล ถ้าได้ผลอาจนำผลไปเผยแพร่ ถ้าไม่ได้ผลควรหาแนวทางใหม่ เพื่อนำมาปรับปรุงพัฒนาและในการสรุปรายงานควรระบุด้วยว่า มีปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะอย่างไร ไว้ในการสรุปรายงานด้วย

สรุปได้ว่า กระบวนการและขั้นตอนการวิจัยในชั้นเรียน นักวิชาการได้แบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอนใหญ่ ประกอบด้วย 1) ขั้นกำหนดปัญหา 2) ขั้นวางแผนและออกแบบวิธีการแก้ไขปัญหา 3) ขั้นปฏิบัติตามแผนและวิเคราะห์ผล 4) ขั้นสรุปผลและการสะท้อนผลการปฏิบัติ ส่วนในรายละเอียด ของแต่ละขั้นตอนการดำเนินการวิจัยนั้น นักวิชาการแต่ละท่านได้ให้ความเห็นที่แตกต่างกันออกไป แต่พอสรุปเป็นแนวทางได้ว่าขั้นแรกของการวิจัยในชั้นเรียน ต้องมีศึกษาปัญหาหรือกำหนดปัญหาของการวิจัย อาจใช้วิธีการใดก็ได้ ขั้นที่สองคือการวางแผนการแก้ปัญหาโดยกำหนดวิธีการสำหรับการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น เพื่อกำหนดเป็นเป้าหมายหรือจุดมุ่งหมายของ

การวิจัย ขั้นตอนที่สามเป็นการปฏิบัติตามแผนการที่ได้กำหนดไว้ ขั้นตอนที่ 4 เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้ระหว่างการปฏิบัติงานตามแผนการแล้วสังเกตหรือวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ว่าเป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้หรือไม่ และขั้นตอนสุดท้ายคือการสรุปและรายงานผลต่อผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อนำผลการวิจัยนั้นไปเป็นแนวทางสำหรับการพัฒนาหรือแก้ไขปัญหาอื่น ๆ ต่อไปเป็นวัฏจักร

ปัญหาและอุปสรรคของการทำวิจัยในชั้นเรียน

การทำวิจัยในชั้นเรียน หากครูและผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถนำมาใช้ประกอบการปฏิบัติงานด้วยความเข้าใจและมีความเชี่ยวชาญ ย่อมส่งผลต่อการพัฒนางานด้านการศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น แต่ส่วนหนึ่งที่การวิจัยในชั้นเรียนยังไม่สามารถเกิดขึ้นได้อย่างแท้จริง อาจเกิดจากปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ซึ่งมีนักวิจัย นักวิชาการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้นำเสนอไว้ดังนี้

กองวิจัยทางการศึกษา (2547 : 57 - 64 ; อ้างถึงใน อนงค์ ปัญจขันธ์. 2556 : 25 - 27) ได้จัดสัมมนาศึกษานิเทศก์ทั่วประเทศ (ปีการศึกษา 2547) ในโครงการวิจัยและทดลองหารูปแบบเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ได้สรุปปัญหาในการดำเนินโครงการวิจัยในหน่วยงาน โดยจำแนกตามลักษณะของปัญหาเป็นรายด้าน ดังนี้

1. ปัญหาในการเลือกเรื่องที่จะทำการวิจัย คือ

1.1 ผู้วิจัยในระดับจังหวัดไม่สามารถทำวิจัยในรูปแบบที่ต้องการได้อย่างอิสระเพราะผู้บริหารระดับนโยบายกำหนดให้ทำวิจัยเชิงทดลองเท่านั้น

1.2 การเลือกปัญหาในการนำมาวิจัย ยังวิเคราะห์ไม่ชัดเจน

1.3 เรื่องที่จะนำมาทำวิจัยยังไม่สอดคล้องกับสถานการณ์

1.4 เรื่องที่ทำวิจัยมักซ้ำซ้อนกับหน่วยงานอื่น เนื่องจากขาดการเผยแพร่ผลงานวิจัย

1.5 ผู้วิจัยมักทำการวิจัยในเรื่องที่ตนถนัดและสนใจมากกว่าที่จะทำวิจัยเพื่อแก้ปัญหาของชั้นเรียน

1.6 ผู้ร่วมงานมักไม่ให้ความร่วมมือในการเลือกเรื่องที่จะทำวิจัย ทำให้ไม่ได้หัวข้อเรื่องที่เป็นปัญหาจริง

2. ปัญหาในการเขียนโครงการวิจัย มีปัญหาคือ

2.1 ในระดับจังหวัดขาดแคลนข้อมูลและเอกสารที่ใช้อ้างอิงถึงในการเขียนโครงการ

2.2 ขาดความรู้ในการเขียนโครงการ

2.3 หน่วยงานระดับสูงขึ้นไปไม่มีตัวอย่างเพื่อเป็นแนวทางในการเขียนโครงการ

3. ปัญหาในการวางรูปแบบการวิจัยมีปัญหาคือ

3.1 ขาดที่ปรึกษา เนื่องจากในหน่วยงานไม่มีผู้มีความรู้ทางการวิจัย

3.2 ผู้วิจัยขาดความรู้ในการวางรูปแบบการวิจัย

4. ปัญหาในการเลือกสถิติทีทใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีปัญหาคือ

4.1 ผู้วิจัยขาดความรู้และไม่มั่นใจในการเลือกใช้สถิติให้ถูกต้องและเหมาะสม

4.2 ขาดที่ปรึกษาทางสถิติ

5. ปัญหาในการดำเนินงานวิเคราะห์ข้อมูล มีปัญหาคือ

5.1 ในระดับจังหวัดขาดเครื่องมือคิดคำนวณที่มีประสิทธิภาพ

5.2 ขาดกำลังคนและมีเวลาค่อนข้างจำกัด

5.3 ขาดความรู้ในการคิดคำนวณและการใช้เครื่องมือในการคิดคำนวณ

6. ปัญหาในการเขียนรายงานวิจัย มีปัญหาคือ

6.1 แหล่งค้นคว้าด้านวิชาการในท้องถิ่นมีน้อย ทำให้ขาดเอกสารในการอ้างอิงในการเขียนรายงาน

6.2 บุคลากรผู้ช่วยและเวลาในการเขียนรายงานการวิจัยมีจำกัด

6.3 หน่วยงานในระดับสูงขึ้นไปไม่กำหนดมาตรฐานการเขียนรายงานการวิจัยมาให้

6.4 ขาดความถนัดและประสบการณ์ในการเขียนรายงานการวิจัย

7. ปัญหาการนำผลการวิจัยไปใช้ มีปัญหาคือ

7.1 ผู้บริหารไม่ให้การสนับสนุน เนื่องจากขาดความรู้ ความเข้าใจ ไม่เห็นความสำคัญ

7.2 ผู้เกี่ยวข้องระดับต่าง ๆ ในหน่วยงานยังขาดความรู้ ความเข้าใจ และความสนใจในการนำผลการวิจัยไปใช้

7.3 ขาดงบประมาณสนับสนุนในการเผยแพร่และการนำผลการวิจัยไปใช้

7.4 ไม่มีโครงการรองรับในการนำผลการวิจัยไปใช้

7.5 ผู้ใช้ผลการวิจัยไม่เข้าใจ ทำให้นำผลการวิจัยไปใช้ผิด ๆ

7.6 ผู้ใช้ผลการวิจัยไม่มีความมั่นใจในการนำผลการวิจัยไปใช้

8. ปัญหาด้านความรู้และความสามารถของบุคลากรที่ดำเนินการวิจัย มีปัญหาคือ

8.1 บุคลากรในระดับโรงเรียนมีความรู้ด้านการวิจัยน้อย เนื่องจากไม่ได้รับการอบรมหรือฝึกทักษะการวิจัย

8.2 บุคลากรในระดับโรงเรียนและระดับจังหวัดต้องรับผิดชอบงานหลายด้าน ทำให้มีเวลาน้อยและไม่ได้ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ Buriram Rajabhat University

8.3 จำนวนบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถด้านการวิจัยในระดับโรงเรียนมีน้อย

8.4 ขาดผู้รู้ที่สามารถให้คำปรึกษาในการทำวิจัยแก่ผู้ทำวิจัย

8.5 บุคลากรที่เกี่ยวข้องหรือมีส่วนร่วมในการวิจัยบางขั้นตอนไม่เข้าใจจุดประสงค์ของการวิจัย จึงทำให้การดำเนินการวิจัยไม่เป็นไปตามธรรมชาติ

9. ปัญหาด้านงบประมาณที่ใช้ในการวิจัย มีปัญหา คือ

9.1 การจัดสรรคงบประมาณล่าช้าไม่ทันการณ์

9.2 มีปัญหาการใช้เงินงบประมาณ เนื่องจากช่วงปีงบประมาณกับช่วงปีการศึกษาคาบเกี่ยวกัน ทำให้ไม่สามารถใช้เงินได้ในช่วงเวลาที่ต้องดำเนินการวิจัยบางขั้นตอน

9.3 งบประมาณที่ได้รับไม่เพียงพอ

9.4 การเบิกจ่ายงบประมาณกระทำได้ลำบาก

10. ปัญหาด้านอื่น ๆ เช่น

10.1 ขาดบุคลากรช่วยเหลืองานวิจัย โดยเฉพาะด้านธุรการ ทำให้ไม่สะดวกและได้ผลงานล่าช้า

10.2 มีโครงการอื่นแทรกซ้อนทำให้การดำเนินการวิจัยล่าช้า

10.3 ขาดแหล่งค้นคว้าด้านวิชาการ ตำรา เอกสารอ้างอิง

10.4 ขาดวัสดุ อุปกรณ์และเครื่องอำนวยความสะดวกที่ใช้ในการวิจัย เช่น อุปกรณ์การพิมพ์ ฯลฯ

10.5 บุคลากรอื่น ๆ ไม่สนใจงานวิจัย

10.6 ผู้ตอบแบบสอบถามในการวิจัยตอบไม่ตรงตามความเป็นจริง

ทิพวรรณ ชมภูพันธุ์ (2552 : 28) ได้กล่าวถึงปัญหาในการดำเนินการเพื่อทำการวิจัยในชั้นเรียนไว้ว่า ปัญหามาจากผู้วิจัยที่ขาดพื้นฐานความรู้เกี่ยวกับการวิจัย ครูผู้วิจัยไม่มีเวลาเพียงพอ ปัญหาการไม่ได้รับความร่วมมือหรือไม่ได้เห็นความสำคัญของการวิจัยจากผู้บริหารและเพื่อนร่วมงานที่เกี่ยวข้อง

อนุสา บุญเรือง (2554 : 25) ได้กล่าวว่า ปัญหาของการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู คือ ครูไม่มีความรู้เรื่องวิจัยในชั้นเรียน ขาดผู้ให้คำแนะนำ ไม่มีเอกสารงานวิจัยเป็นแบบอย่าง จึงทำให้ครูคิดว่าการทำวิจัยในชั้นเรียนเป็นเรื่องที่ยาก ทำให้ครูมองไม่เห็นคุณค่าของการวิจัยในชั้นเรียน ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียนจึงควรให้ความสำคัญในการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน ต้องติดตามประสานงานอย่างใกล้ชิดทุกขั้นตอน และต้องเป็นผู้สร้างความศรัทธา ความเสียสละให้เกิดกับครูผู้ทำวิจัย ต้องบำรุงขวัญและกำลังใจแก่ผู้ทำการวิจัยในชั้นเรียน เพื่อเป็นแรงผลักดัน

ให้งานวิจัยในชั้นเรียนของครูออกมามีประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิภาพ เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาการเรียนการสอนอย่างแท้จริง

สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา (2558 : 27 - 29) ได้จัดโครงการโรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยมีครูที่เข้าร่วมในครั้งนี้จำนวน 250 โรงเรียน โดยสำนักเลขาธิการสภาการศึกษาได้สรุปประเด็นปัญหาและอุปสรรคในการทำวิจัยในชั้นเรียนไว้ว่า โรงเรียนแต่ละแห่งในโครงการโรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ได้พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการและขั้นตอนการวิจัยในชั้นเรียน ตลอดจนผู้บริหารได้มอบหมายให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน แต่อย่างไรก็ตาม การดำเนินการดังกล่าวมีผลกระทบต่อครูส่วนใหญ่ ซึ่งไม่เคยทำวิจัยมาก่อน จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล พอสรุปได้ดังนี้

1. ไม่เห็นความสำคัญและประโยชน์ของการทำวิจัยในชั้นเรียนอย่างแท้จริง ครูบางคนยังคิดว่างานวิจัยในชั้นเรียนแยกส่วนออกจากการเรียนการสอนหรือการปฏิบัติงานตามปกติของครูและเป็นงานที่เพิ่มภาระให้แก่ครู

2. ขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการทำวิจัยในชั้นเรียนและมีความคิดว่าการทำวิจัยในชั้นเรียนเป็นเรื่องที่ยาก ครูจึงเกิดความท้อถอยและไม่สนใจที่จะทำวิจัยเพื่อนำผลมาใช้ในการแก้ปัญหาหรือพัฒนาการเรียนการสอน

3. เขียนรายงานการวิจัยไม่เป็น ขาดทักษะในการเขียน ครูไม่มั่นใจที่จะเขียนรายงานการวิจัยเพื่อเผยแพร่

4. ขาดผู้รู้ ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการวิจัยที่จะให้คำปรึกษา แนะนำและช่วยเหลือในการทำวิจัยในชั้นเรียน

5. มีภาระงานมากนอกเหนือจากงานสอนแล้วครูยังมีงานอื่น ๆ ที่ต้องรับผิดชอบมาก จึงไม่มีเวลาที่จะทำวิจัย โดยเฉพาะเวลาที่ใช้ในการผลิตสื่อหรือนวัตกรรมในการเรียนการสอน

6. ขาดงบประมาณสนับสนุนในการดำเนินงานวิจัย ครูบางคนต้องใช้ทุนส่วนตัวในการผลิตสื่อการเรียนการสอนและจัดทำเอกสาร

7. ขาดตำรา เอกสารสำหรับการศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลที่เกี่ยวข้อง และขาดแหล่งเรียนรู้

จากปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียน สรุปได้ว่า ปัญหาส่วนใหญ่เกิดจากผู้ที่เกี่ยวข้อง 3 กลุ่ม กลุ่มแรกคือ ความไม่เข้าใจของครูผู้สอนในการทำวิจัยในชั้นเรียน และมีความเข้าใจผิด ว่าเป็นการกระทำนอกเหนือจากภาระงานสอนปกติ จึงไม่สามารถนำงานวิจัยมาใช้เพื่อปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ

กลุ่มที่สองคือ กลุ่มผู้บริหารโรงเรียน ขาดความเข้าใจต่อการส่งเสริมให้ครูเกิดความรู้ความเข้าใจในการวิจัยในชั้นเรียน รวมทั้งการไม่เห็นความสำคัญของประโยชน์ที่เกิดจากการวิจัยในชั้นเรียนมากนัก และกลุ่มที่สามคือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่มีการส่งเสริมให้มีการทำการวิจัย แต่ขาดการสนับสนุนด้านงบประมาณรวมทั้งการจัดสรรวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ อย่างเพียงพอ สำหรับการวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาเกี่ยวกับบทบาทการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 โดยมุ่งหวังว่าจะทราบระดับและแนวทางการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหารของโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นสารสนเทศสำหรับการวางแผนการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2 ต่อไป

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน

ความหมายของบทบาท

สืบเนื่องมาจากการปรับเปลี่ยนโครงสร้างการบริหารจัดการศึกษาในรูปแบบใหม่ภายใต้สาระแห่งบทบัญญัติของกฎหมายการศึกษา คือ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เป็นการจัดโครงสร้างการบริหารการศึกษา โดยการยึดหลักการมีเอกภาพเชิงนโยบาย มีความหลากหลายในการปฏิบัติ เน้นระบบการกระจายอำนาจที่เน้นการมีส่วนร่วมของท้องถิ่นเป็นสำคัญ ดังนั้น ผู้บริหารจึงเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่ง ที่จะสนับสนุนและสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ เป็นผู้นำในการสร้างและพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาเพื่อก้าวสู่ความเป็นเลิศ ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเป็นผู้บริหารมืออาชีพ ซึ่งมีนักการศึกษาและนักวิชาการให้คำจำกัดความและความหมายของบทบาทที่เกี่ยวกับการบริหารการศึกษาไว้ดังนี้

มัลลิกา ต้นสอน (2548 : 6 - 8) ได้กล่าวว่า บทบาท (Role) หมายถึง รูปแบบพฤติกรรมของบุคคล ซึ่งแสดงออกตามความคาดหวังของสังคมที่มีต่อสถานภาพ (Status) ของเขา ดังนั้น บทบาทของผู้บริหารเป็นพฤติกรรมผู้บริหารต้องแสดงให้เหมาะสมกับสถานะของตนและความคาดหวังของสังคมเพื่อจะนำองค์การให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ

ทรู ปลูกปัญญา (2552 : 1) ได้กล่าวถึงความหมายของบทบาท ไว้ดังนี้ว่า บทบาท หมายถึง การทำหน้าที่หรือพฤติกรรมที่สอดคล้องกับสถานภาพของตน

สัจจา พรมเมตตา (2554 : 9) ได้กล่าวว่า บทบาท หมายถึง พฤติกรรมหรือการกระทำต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่และสิทธิความผูกพันตามสถานภาพตำแหน่งในสังคม โดยสังคมกำหนดหรือคาดหวังในบทบาทของบุคคลในตำแหน่งหรือฐานะที่บุคคลนั้นดำรงอยู่ เพื่อให้บุคคลนั้นได้ปฏิบัติตามบทบาทของตน

เจนจิรา จอมใจ (2558 : 3) กล่าวถึงความหมายของ บทบาท ของพลเมืองตามรัฐธรรมนูญ ไว้ว่า หมายถึง การปฏิบัติตามสิทธิ หน้าที่อันเนื่องมาจากสถานภาพของบุคคล เนื่องจากบุคคลมีหลายสถานภาพในคนคนเดียว ฉะนั้นบทบาทของบุคคลจึงต้องปฏิบัติไปตามสถานภาพในสถานการณ์ตามสถานภาพนั้น ๆ

พัชวิชญ์ โฮงยากุล (2552 : 13) ได้กล่าวว่า บทบาท หมายถึง พฤติกรรมการแสดงออกตามหน้าที่ ความรับผิดชอบของแต่ละบุคคลและตามความคาดหวังของผู้ที่เกี่ยวข้องในสังคม บทบาทเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของคน ซึ่งจะแสดงออกตามตำแหน่ง หรือสถานภาพของแต่ละคน ผู้ดำรงตำแหน่งนั้น ๆ ต้องเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตน

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า บทบาท หมายถึง การแสดงออกหรือพฤติกรรมที่บุคคลประพฤติปฏิบัติตามสิทธิ อำนาจ หน้าที่ที่รับผิดชอบ ซึ่งการแสดงออกของบทบาทนั้นจะขึ้นอยู่กับตำแหน่งทางสังคม โดยที่สังคมจะกำหนดหรือคาดหวังบทบาทของบุคคลในแต่ละสถานภาพ หรือตำแหน่งไว้เพื่อยึดถือเป็นแนวทางในการปฏิบัติ

บทบาทและหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา

จะเห็นได้ว่าการบริหารการศึกษาในสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญยิ่ง เพราะเป็นผู้นำของสถานศึกษาและทำหน้าที่บริหารจัดการให้สถานศึกษาดำเนินไปสู่จุดมุ่งหมายตามแผนการที่วางไว้ซึ่งมีนักวิชาการได้ให้ความหมาย บทบาทและหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ดังนี้

สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (2553 : 59) กล่าวถึงบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาว่า เป็นการนำคะแนนโอเน็ต มาปรับปรุงการเรียนการสอนในโรงเรียน ปรับปรุงคุณภาพการศึกษาให้ดีขึ้น ผู้บริหารควรอยู่ในโรงเรียนให้มากขึ้น และควรเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับครู ทำหน้าที่อบรมครูให้สอนเป็น รับผิดชอบและวางแผนงานตรวจสอบการจัดการเรียนการสอนของครู และให้ฝ่ายวิชาการทำหน้าที่ผู้นำเชิงวิชาการ ฝ่ายแนะแนวทำหน้าที่แนะการเรียน ปัญหาของนักเรียนและการเรียนต่อในชั้นที่สูงขึ้น ตลอดจนแนะแนวอาชีพที่นักเรียนจะไปทำในอนาคต

สัจจา พรมเมตตา (2554 : 12) ได้กล่าวไว้ว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้อำนวยการโรงเรียน คือ การปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเป็นผู้บริหาร วางแผน กำหนดนโยบายอย่างผู้เชี่ยวชาญ ต้องติดต่อกับบุคคลภายนอก คอยควบคุมสมาชิกระหว่างกลุ่มให้มีความสัมพันธ์สามัคคี คอยดูแลรายละเอียดต่าง ๆ ทั้งกำหนดโทษและให้รางวัล และเป็นแบบอย่างที่ดี มีอุดมคติและคุณธรรมประจำใจ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดผลงานหรือผลผลิตที่ดีตามนโยบายของสถานศึกษาหรือโรงเรียน ซึ่งจะดำเนินการด้วยวิธีใดนั้น ขึ้นอยู่กับข้อมูลและบริบทของสถานศึกษา

กัญญาพัชร์ วิชัยรัมย์ (2555 : 13) กล่าวว่าผู้บริหารสถานศึกษา เป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่สุดในฐานะเป็นผู้มีส่วนร่วมรับผิดชอบอย่างใกล้ชิดต่อการจัดการศึกษา มีหน้าที่วางแผน ควบคุม ติดตาม และประเมินผล สร้างขวัญและกำลังใจ ตลอดจนรักษาองค์กรให้สามารถดำรงอยู่ในสังคมได้อย่างมั่นคง สามารถพัฒนาองค์กรให้มีความก้าวหน้าขึ้น นอกจากนี้ผู้บริหารยังเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมให้ครูได้มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาผู้เรียน

เกษร สังขวงษ์ (2555 : 19 - 20) ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทหน้าที่ในการบังคับบัญชาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา บริหารกิจการของสถานศึกษา วางแผนปฏิบัติงานควบคุมดูแลเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป โดยการกำหนดนโยบายและนำนโยบายของสถานศึกษาไปสู่การปฏิบัติ การปรับปรุงคุณภาพการจัดการศึกษา และเป็นบุคลากรวิชาชีพที่รับผิดชอบในสถานศึกษา เพื่อนำสถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จตามกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับของทางราชการ พร้อมทั้งสวมบทบาทของผู้ให้คำปรึกษาแก่บุคลากร ในสถานศึกษา ให้การสนับสนุนและกำลังใจแก่บุคลากร ประกอบกับการมีคุณธรรมและจริยธรรมในการบริหารสถานศึกษา แสวงหาทรัพยากรภายนอกมาสนับสนุนการจัดการศึกษา ให้มีการพัฒนาอย่างยั่งยืนโดยใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการบริหารจัดการให้ทันต่อความเจริญก้าวหน้าของโลกปัจจุบันของการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

สรุปได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทในการเป็นผู้นำของสถานศึกษา และมีหน้าที่ในการบังคับบัญชาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา บริหารกิจการของสถานศึกษา วางแผนปฏิบัติงานควบคุมดูแลเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป มีหน้าที่กำหนดนโยบายและนำนโยบายของสถานศึกษาไปสู่การปฏิบัติ เพื่อปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายของระเบียบข้อบังคับของทางราชการ รวมทั้งมีบทบาทให้คำปรึกษาแก่บุคลากรในสถานศึกษา ให้กำลังใจและส่งเสริม สนับสนุนบุคลากรให้ปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มกำลังความสามารถ

บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมงานวิจัยในชั้นเรียน

การวิจัยในชั้นเรียน มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาระบบการจัดการเรียนรู้ภายในสถานศึกษา ซึ่งในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553. 2553 : 8 - 9) ได้ให้ความสำคัญกับการวิจัยในชั้นเรียนโดยได้กำหนดไว้ในหมวด 4 แนวการจัดการศึกษา มาตรา 24 ได้กำหนดให้สถานศึกษา

และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอน สามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกัน จากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ และมาตรา 30 กำหนดให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งการส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา

จากข้อกำหนดข้างต้นจะเห็นได้ว่า ผู้ที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษามากที่สุดก็คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งจะเป็นผู้กำหนดทิศทางการบริหารสถานศึกษา และเป็นผู้ที่มีส่วนผลักดันให้นโยบายต่าง ๆ ที่ถูกกำหนดขึ้นภายใต้กฎหมายให้เกิดขึ้นได้จริง บทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนถือเป็นพฤติกรรมที่ผู้บริหารปฏิบัติตามหน้าที่ของผู้บริหาร โดยนักวิชาการได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนไว้ดังนี้

บัญชา อึ้งสกุล (2545 : 53 ; อ้างถึงใน นาตยา อดิศัยนิกร. 2551 : 27) ได้กล่าวถึงบทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมงานวิจัยในชั้นเรียนไว้ 5 ประการ ดังนี้

1. บทบาทในการส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จของงานวิจัยในชั้นเรียน
2. บทบาทในการให้การยอมรับนับถือครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน
3. บทบาทในการให้ความสำคัญกับการวิจัยในชั้นเรียน
4. บทบาทในการมีความรับผิดชอบต่อครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน
5. บทบาทในการส่งเสริมความก้าวหน้าในตำแหน่งการงาน

สุวิมล ว่องวาณิช (2547 : 47 - 48) ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการส่งเสริมให้เกิดการพัฒนางานวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอนขึ้นอย่างกว้างขวางและให้มีประสิทธิภาพได้นั้นขึ้นอยู่กับผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายที่จะต้องให้ความร่วมมือตามบทบาทหน้าที่ สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา มีแนวทางการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน 8 ประการ ดังนี้

1. กำหนดนโยบายเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน
2. สนับสนุนการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูด้านอุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวก
3. วางระบบกระตุ้น กำกับติดตามให้ความช่วยเหลือในการทำวิจัยในชั้นเรียน
4. การส่งเสริมบรรยากาศภายในองค์กร เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันในกลุ่มอาจารย์ในโรงเรียน บริหารให้ครูมีเวลาประชุมเพื่ออภิกรายแลกเปลี่ยนความคิดเกี่ยวกับงานวิจัยในชั้นเรียนของครูแต่ละคน
5. สังเคราะห์ผลการวิจัยของรายงานวิจัยในชั้นเรียนของครูในโรงเรียน

6. จัดกิจกรรมเผยแพร่ผลการวิจัยทั้งในและนอกโรงเรียน

7. ยกย่องให้ขวัญกำลังใจ สิ่งตอบแทนเป็นแรงเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู

8. วางระบบฐานข้อมูลงานวิจัยในชั้นเรียนของโรงเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550 : 1 – 5) ได้กำหนดนโยบายยุทธศาสตร์การวิจัย ดังต่อไปนี้

1. ให้มีการสร้างบรรยากาศด้านการวิจัยและการพัฒนาผลงานทางวิชาการให้กับครู ผู้บริหารและบุคลากรทางการวิจัยในแต่ละหน่วยงานและสถานศึกษาให้เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง

2. ให้มีการสนับสนุนการทำวิจัยในทุกหน่วยงาน และสถานศึกษา รวมทั้งการให้ทุนอุดหนุนการวิจัยแก่ครู ผู้บริหาร และบุคลากรทางการศึกษาในรูปแบบต่าง ๆ สำหรับให้ทำการวิจัย

3. ให้มีการจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกให้ผู้วิจัยและหรือครูที่พัฒนากระบวนการเรียนการสอนให้สามารถดำเนินงานเกี่ยวกับการวิจัยได้อย่างหลากหลายได้ถึงระดับโรงเรียนเพื่อให้ผลวิจัยที่มีคุณภาพได้นำไปใช้ประโยชน์

4. ให้มีการสร้างความร่วมมือร่วมใจ และประสานความสัมพันธ์ในการส่งเสริมการวิจัยระหว่างบุคคลกับหน่วยงาน บุคคลกับบุคคล และหน่วยงานกับหน่วยงานในลักษณะเครือข่ายที่เชื่อมโยงกันได้ด้านข้อมูลและภูมิสารสนเทศการวิจัย การดำเนินการวิจัย การให้คำปรึกษาการวิจัย และการให้ความร่วมมือในการทำวิจัย เพื่อให้เกิดการช่วยเหลือเกื้อกูลกันในการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษาของท้องถิ่น รวมทั้งการใช้ทรัพยากรร่วมกัน

5. ให้มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผลงานการวิจัยในรูปแบบต่าง ๆ อย่างหลากหลายทั่วถึงตามช่องทางต่าง ๆ ให้สะดวกต่อการนำไปประยุกต์ใช้ รวมทั้งจัดทำข้อสรุปหรือการถอดรหัสและหรือการแปลงไปสู่การปฏิบัติตามได้สะดวกและแนะนำการใช้ให้กับครูเพื่อสามารถนำไปใช้ได้ด้วยตนเอง

6. ให้มีการส่งเสริมการใช้ข้อมูลจากผลการวิจัยในการอ้างอิงประกอบการดำเนินการแก้ปัญหาต่าง ๆ การศึกษาค้นคว้าประกอบการเขียนโครงการ การนำผลการวิจัยไปจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ รวมถึงการนำไปตัดสินใจในการบริหารจัดการและการกำหนดแนวทางการดำเนินงานของหน่วยงาน

7. ให้มีการนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 22 ที่ว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษา ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ

8. ให้มีการส่งเสริมสนับสนุนติดตามประเมินผล และการวิจัยประเมินผลเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารจัดการ การวางแผนการดำเนินงาน การจัดการเรียนการสอน และการวัดผลประเมินผลการเรียนอย่างต่อเนื่อง เพื่อทราบความก้าวหน้าของการดำเนินงาน ทำให้การปฏิบัติงานเป็นไปตามแผนที่กำหนด และนำผลไปใช้ในการพัฒนางานได้รวดเร็วขึ้น

กัญญาพัชร์ วิชัยรัมย์ (2555 : 22) ได้กล่าวถึงบทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนไว้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลสำคัญในการส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูทำการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ ต้องกระตุ้นให้ครูผู้สอนมีการปฏิบัติงานด้านการศึกษาค้นคว้า หรือการคิดแก้ปัญหาการเรียนการสอนด้วยกระบวนการวิจัยในชั้นเรียน ด้วยกระบวนการวิจัยในชั้นเรียน โดยอาศัยทักษะการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาในด้านที่สำคัญ ได้แก่ ด้านการส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จของงานวิจัยในชั้นเรียน ด้านการให้การยอมรับนับถือครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน ด้านการให้ความสำคัญกับการวิจัยในชั้นเรียน ด้านการมีความรับผิดชอบต่อครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน ด้านการส่งเสริมความก้าวหน้าในตำแหน่งการงาน

อรัญญา พลเจียง (2555 : 26) กล่าวไว้ว่า การส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนเป็นบทบาทหลักของผู้บริหารที่มุ่งเน้นการสนับสนุนการทำวิจัยของครูสายปฏิบัติการสอน ซึ่งผู้บริหารมีหน้าที่ติดตาม ประสานงานอย่างใกล้ชิดทุกขั้นตอนและต้องเป็นผู้สร้างความศรัทธา ความเสียสละ ให้เกิดกับครูผู้ทำการวิจัยในชั้นเรียน เพื่อเป็นแรงผลักดันให้งานวิจัยในชั้นเรียนของครูออกมามีประสิทธิภาพ เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาการเรียนการสอนอย่างแท้จริง และให้ครูมีกำลังใจในการจัดการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการวิจัย ส่งเสริมให้ครูเข้ารับการฝึกอบรมเข้าร่วมประชุมสัมมนา และไปทัศนศึกษาเพื่อเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ สามารถนำมาประยุกต์และปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้นเพื่อนำผลการวิจัยมาแก้ปัญหาและพัฒนาการเรียนรู้ ส่งผลให้การศึกษามีคุณภาพดียิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังเป็นการพัฒนาศักยภาพของครูให้เป็นนักวิจัยทางการศึกษาด้วย ทั้งนี้การดำเนินการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียน จึงเป็นหน้าที่สำคัญของผู้บริหารโรงเรียน ที่ต้องกำหนดเป็นนโยบายหลักของโรงเรียน และดำเนินการใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการส่งเสริมความรู้เรื่องการวิจัยในชั้นเรียน ด้านการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์การทำวิจัยและด้าน การสนับสนุนงบประมาณการทำวิจัย ตามกระบวนการการบริหารเพื่อพัฒนาคุณภาพของวงจรเดมมิ่ง (Deming Circle) หรือกระบวนการบริหารแบบ PDCA ซึ่งมี 4 ขั้นตอน คือ Plan (P) การวางแผน Do (D) การดำเนินการ Check (C) การตรวจสอบประเมินผลและ Act (A) การพัฒนาปรับปรุง

อุไรรัตน์ ชนะบำรุง (2555 : 1) ได้กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ถือว่ามีบทบาทสำคัญยิ่งในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียน โดยต้องกระตุ้นให้ครูได้ใช้งานวิจัยเป็นข้อมูลในการพัฒนาผู้เรียน นอกจากนี้ผู้บริหารจะมีบทบาทในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียน คือ

1. ผู้บริหารต้องกำหนดเป็นคุณลักษณะของครูในแต่ละภาคเรียนว่าจะต้องมีวิจัยในชั้นเรียน ซึ่งควรเป็นเรื่องที่เป็นการแก้ปัญหาการเรียนการสอน

2. ผู้บริหารควรจัดให้มีการอบรมให้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการของการทำวิจัยในชั้นเรียนให้กับครูผู้สอน

3. ผู้บริหารควรมีการสร้างกำลังใจกับครูผู้สอนว่า ถ้าครูผู้สอนคนใดพบปัญหาการเรียนการสอนอย่าหนี อย่าท้อ แต่ต้องหาวิธีแก้ปัญหาให้ผ่านพ้นไปได้ โดยใช้กระบวนการวิจัยในชั้นเรียน

4. ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทในการกระตุ้นให้ครูได้หาแนวทางการวิจัยในชั้นเรียนเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาการเรียนการสอน โดยจัดให้มีการประกวด การดำเนินการนิเทศ การยกย่องชมเชย การมอบเกียรติบัตร เป็นต้น

5. ผู้บริหารสถานศึกษา ควรให้ขวัญกำลังใจ เช่น การมอบเกียรติบัตร โล่รางวัล

6. ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูผู้สอน ได้ปรับปรุงการเรียนการสอนโดยใช้งานวิจัยในชั้นเรียนที่แต่ละคนได้ศึกษามา ใช้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนการสอน โดยให้ครูได้เผยแพร่ให้เพื่อนครูทราบเพื่อนำเอาผลงานวิจัยนั้น ๆ เป็นแนวทางในการแก้ไขพัฒนาการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น

7. ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำผลงานวิจัยของครูมาเผยแพร่ ให้ครูทุกคนในได้ทราบและนำไปประยุกต์ใช้ในการสอนของตนเอง ที่สำคัญผู้บริหารต้องให้กำลังใจแก่ครูว่า งานวิจัยในชั้นเรียนไม่ใช่เรื่องยาก

จากความเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนของนักวิชาการที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน ควรส่งเสริมตั้งแต่ การวางแผน การดำเนินการ การตรวจสอบ การประเมินผล การปรับปรุงเพื่อพัฒนา รวมไปถึงการกระตุ้นครูผู้สอนด้วยการเสริมแรงในด้านต่าง ๆ เช่น การยกย่องชมเชย การให้ทุนสนับสนุน การส่งเสริมด้านวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ การให้กำลังใจและการส่งเสริมความก้าวหน้าทางด้านวิชาชีพ ก็ถือเป็นส่วนหนึ่งของการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนของครูด้วยเช่นกัน สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยใช้แนวคิดในการศึกษาบทบาทการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2 ของบัญชา อึ้งสกุล จำนวน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จ

ของงานวิจัยในชั้นเรียน ด้านการให้การยอมรับนับถือครูผู้ทำวิจัย ในชั้นเรียน ด้านการให้ความสำคัญกับการวิจัยในชั้นเรียน ด้านการมีความรับผิดชอบต่อครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน ด้านการส่งเสริมความก้าวหน้าในตำแหน่งการงาน ซึ่งจะนำเสนอรายละเอียดตามลำดับดังต่อไปนี้

1. ด้านการส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จของงานวิจัยในชั้นเรียน

บัญชา อึ้งสกุล (2545 : 53 ; อ้างถึงใน นาตยา อดิศัยนิกร. 2551 : 27 – 30) กล่าวว่า ผู้บริหารเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญต่อการส่งเสริมสนับสนุนครูผู้สอนในโรงเรียนให้มีกำลังใจและความสามารถทำงานวิจัยอย่างมีประสิทธิภาพจึงได้เสนอบทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมและสนับสนุนการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูภายในโรงเรียน ดังนี้

1. ส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จของงานวิจัยในโรงเรียนที่เป็นการกระตุ้นและสนับสนุนให้ครูทำวิจัยในโรงเรียนจนบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ซึ่งผู้บริหารหรือหน่วยงานการศึกษาที่เกี่ยวข้องส่วนใหญ่ไม่ค่อยสนใจในการจัดกระบวนการบริหารให้เอื้อต่อการดำเนินงานวิจัยในโรงเรียนที่สอดคล้องกับความต้องการ ความสนใจของครูผู้ทำวิจัยในโรงเรียนเพื่อให้เกิดคุณประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานวิจัยในโรงเรียนของครู ได้แก่

1.1 จัดให้มีนโยบายหรือข้อกำหนดเพื่อสนับสนุนการทำวิจัยที่ชัดเจน

1.2 ประชุมชี้แจงคณะครูเพื่อให้ทราบนโยบาย วัตถุประสงค์และบทบาทหน้าที่ครูต้องการทำวิจัยเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน

1.3 สนับสนุนให้มีการจัดสรรงบประมาณเพื่อการวิจัย

1.4 หาอุปกรณ์ หรือสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมการทำวิจัย

1.5 จัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการทำวิจัย เช่น จัดให้มีห้องหรือมุมใดมุมหนึ่งสำหรับศึกษาค้นคว้างานวิจัย

1.6 ให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนในการหาเอกสารตำรา และงานวิจัยที่เป็นประโยชน์ต่อครูผู้ทำวิจัย

1.7 จัดให้มีการรวบรวมข้อมูลสารสนเทศการวิจัยด้านการพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อทำวิจัย

1.8 ติดตามดูแลทำวิจัยของครูให้เป็นไปตามเป้าหมายของแผนปฏิบัติการวิจัย

1.9 ติดตามเพื่อให้รับรู้ปัญหาข้อบกพร่อง จุดเด่น จุดด้อยของครูจนได้จุดที่ควรปรับปรุงครูให้ทำวิจัย

ดุสิต จันทร์ผง (2548 : 17) กล่าวไว้ว่า ในการส่งเสริมที่ทำให้เกิดความสำเร็จของงานวิจัยในโรงเรียนเป็นความปรารถนาที่จะได้รับผลสำเร็จในกิจกรรมต่าง ๆ มีความต้องการที่จะเป็นผู้นำ ต้องการทำงานอย่างอิสระ มีความพยายามที่จะกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่จะไม่ย่อท้อ

ต่ออุปสรรคเพื่อให้บรรลุเป้าหมายอันสูงเด่นที่ตั้งไว้ซึ่งแมคเคลแลน (McClellan) ได้กล่าวถึงลักษณะของความสำเร็จ จะประกอบด้วยลักษณะที่สำคัญ ๆ คือ

1. ความรับผิดชอบสูง แสวงหาโอกาสเพื่อจะไดมีโอกาสในการรับผิดชอบแก้ไขปัญหาที่มีอยู่

2. มีเป้าหมายระดับกลางเพราะหากไม่ประสบผลสำเร็จแล้วจะรู้สึกไม่สบายใจ ดังนั้นจึงไม่ตั้งเป้าหมายไว้สูงเกินไป เพื่อลดระดับความเสี่ยงและความเชื่อมั่นในความสำเร็จสูง

3. ต้องการให้รับข้อมูลกลับที่ทันเหตุการณ์เกี่ยวกับงานของตนว่าสำเร็จหรือล้มเหลว เพื่อการตัดสินใจของคนในงานครั้งต่อไป และ

4. ต้องการทำงานร่วมกับผู้อื่นที่มีความสามารถเพื่อที่เขาจะได้พยายามปรับปรุงความสามารถของเขาได้เท่าเทียมกับผู้ที่มีความสามารถรู้สึกเช่นนี้จะเป็นแรงจูงใจให้เกิดความมานะที่ประสบความสำเร็จสูงต่อไป

ในการบริหารที่จะนำไปสู่การบริหารที่ประสบความสำเร็จของงานวิจัยในโรงเรียนย่อมอยู่ที่ความต้องการของผู้บริหารที่จะเป็นผู้กำหนดนโยบาย หรือคำสั่งที่ชัดเจนมีการจัดกำลังบุคลากร งบประมาณและวัสดุส่งเสริมการวิจัยที่เหมาะสม คือ

1. ผู้บริหารต้องคำนึงถึงหลักการจูงใจ ได้แก่ การสร้างให้ลูกน้องหรือผู้ใต้บังคับบัญชาเกิดความรู้สึกว่างานที่ปฏิบัติอยู่นั้นน่าสนใจท้าทายความสามารถและอยากทำงานเพิ่มขึ้นหรือยัง ผู้ใต้บังคับบัญชาหรือไม่ว่าผู้บริหารคาดหวังอะไรจากเขาในการปฏิบัติงาน และเขาต้องทำอย่างไรเพื่อให้ถึงมาตรฐานขององค์กรที่กำหนดไว้

2. ผู้บริหารต้องมีภาพความสำเร็จของงานตลอดแนว และมีการสนองความต้องการที่หลากหลายของบุคลากรในองค์กร โดยมีขั้นตอนในการปฏิบัติที่สำคัญ คือ การจัดให้มีการประชุมสังเคราะห์นโยบายร่วมกันระหว่างผู้ปฏิบัติ การร่วมกันตรวจความสอดคล้องและความสมบูรณ์ของสภาพความสำเร็จในทุก ๆ ระดับของงาน ตั้งแต่ปัจจัยการดำเนินงาน ผลผลิตไปจนถึงผลกระทบ การร่วมกันประเมินจุดเด่นจุดด้อยของโรงเรียน ตกลงกันว่าจะพัฒนางานของแต่ละบุคคลถือว่าเป็นสัญญาสุภาพบุรุษทุกคนต้องรักษาคำมั่นสัญญา และกลุ่มต้องช่วยกันติดตามตรวจสอบช่วยเหลือให้แต่ละบุคคลหรือแต่ละโรงเรียนบรรลุตามเป้าหมายตามเกณฑ์ที่สัญญาไว้ตามกำหนดเวลา และ

3. ผู้บริหารต้องมีการเยี่ยมเยือนไต่ถาม และให้กำลังใจ ตลอดจนเสนอนวัตกรรมใหม่ ๆ ให้ผู้ปฏิบัติเป็นระยะ โดยสนับสนุนให้ครูปฏิบัติตามแนวทางดังนี้

3.1 ความโน้มเอียงของการลงมือปฏิบัติ องค์กรที่ดีนั้นต้องลงมือปฏิบัติไปเรื่อย ๆ มากกว่าที่จะคิดหาข้อเท็จจริงให้สมบูรณ์แล้วจึงลงมือปฏิบัติ

3.2 ความใกล้ชิดกับผู้รับบริการองค์กรที่ดีต้องคำนึงถึงคุณค่า และประโยชน์ขององค์กร แสวงหาผู้บริการ ความต้องการของผู้รับบริการควรนำมาใช้เป็นข้อมูลสำหรับการออกแบบ ปรับปรุง ค้นหา บริการและผลผลิตที่จะเป็นผลงานหลักขององค์กร

3.3 การพึ่งตนเองและการประกอบการเอง

3.4 การผลิตผลงานโดยผ่านคน การปฏิบัติงานอย่างเหมาะสมต่อพนักงานทุก ๆ ระดับ เป็นสิ่งที่จะเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจ และการเคารพในบุคคลเป็นพื้นฐานชักนำให้ทุก ๆ คนเสียสละให้องค์กร และทำประโยชน์ให้องค์กร

3.5 การสร้างค่านิยมองค์กรจะต้องแสดงให้เห็นถึงค่านิยมขององค์กรในทางปฏิบัติอย่างชัดเจน และค่านิยมร่วมกันนี้มีความสำคัญมากกว่าเทคโนโลยีและทรัพยากรต่าง ๆ มากการประเมินก็จำเป็นต้องแสดงให้เห็นถึงการตรวจสอบค่านิยมเหล่านี้อยู่ตลอดเวลา

3.6 การสร้างจากพื้นฐานเดิม การพัฒนาองค์กรต้องเริ่มจากสิ่งที่องค์กรชำนาญอยู่แล้ว โดยสร้างจากลักษณะ ประสบการณ์ ความสำเร็จ และความสามารถบุคลากร

3.7 การใช้รูปแบบง่าย ๆ องค์กรต้องใช้รูปแบบง่าย ๆ ที่จะทำงานได้อย่างคล่องตัว ใช้การบริหารระดับสูงน้อย ๆ

3.8 ความยืดหยุ่นคล่องตัว องค์กรนั้นต้องมีส่วนผสมของการยืดอำนาจเข้าสู่ส่วนกลางและการกระจายอำนาจอย่างเหมาะสม เช่น การปฏิบัติการแก้ไขต้องกระจายให้ลงตัวส่วนงานปฏิบัติ แต่ค่านิยมที่สำคัญ ๆ ต้องยึดถือร่วมเป็นส่วนกลาง นโยบายต้องเป็นส่วนกลางแต่การปฏิบัติย่อมมีความหลากหลายไปตามกลุ่มบุคคลที่ทำงานตามนั้น

3.9 องค์กรต้องยืดหยุ่น มีระบบงานที่ดีสามารถปรับตัวให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมตลอดเวลา

3.10 ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงาน ทำงานตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

3.11 เป้าหมายขององค์กรเป็นที่ยอมรับของผู้ปฏิบัติทุกระดับ

3.12 มีการสื่อสารระบบเปิด ผู้บริหารไว้วางใจเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ

3.13 โครงสร้างระบบองค์กรจะเกี่ยวกับจุดประสงค์หน้าที่และสภาพแวดล้อมขององค์กร

3.14 กระจายงานในเรื่องการตัดสินใจเกี่ยวกับงานประจำวันให้แก่ระดับล่างขององค์กร

3.15 ขวัญและกำลังใจของพนักงานดีอยู่เสมอ

ดวงสมร ราวุธกุล (2551 : 41 - 45) กล่าวถึงปัจจัยที่จะส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จสำหรับผู้บริหาร ควรประกอบด้วยการจูงใจให้เกิดความสำเร็จ การจูงใจเป็นองค์ประกอบที่สำคัญยิ่ง

ในการบริหาร ผู้บริหารทุกยุคทุกสมัยประสบความสำเร็จในการทำงานได้ เพราะมีการนำเอารูปแบบการจูงใจแบบต่าง ๆ มาใช้ให้เกิดประโยชน์ ซึ่งการที่ครูจะปฏิบัติงานให้สำเร็จบรรลุเป้าหมายได้เพียงใดนั้น ก็ต้องมีสิ่งกระตุ้นให้ครูเกิดพลังในการปฏิบัติงาน เกิดความพึงพอใจในงาน ผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้นำ ที่มีบทบาทที่สำคัญอย่างยิ่ง ต่อความสำเร็จของสถานศึกษา จึงควรส่งเสริม สนับสนุนและจัดให้มีการจูงใจครูต่อการทำวิจัยในชั้นเรียนที่เหมาะสม เพื่อเพิ่มพูนประสิทธิภาพการเรียนการสอน นำไปสู่คุณภาพของนักเรียน คุณภาพของครู และคุณภาพของสถานศึกษา ในรูปแบบต่าง ๆ และทำความเข้าใจในความต้องการของบุคลากร เพราะแต่ละคนมีความต้องการแตกต่างกัน และมีองค์ประกอบในการจูงใจแตกต่างกัน การเลือกใช้วิธีการจูงใจที่เหมาะสม จะส่งผลให้องค์กรบรรลุผลสำเร็จได้ตามเป้าหมายที่ต้องการ

กัญญาพัชร์ วิชัยรัมย์ (2555 : 14) กล่าวว่า การส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จของงานวิจัยในชั้นเรียน คือ การกระตุ้นและสนับสนุนให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียนจนบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ซึ่งผู้บริหารหรือหน่วยงานทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องส่วนใหญ่ไม่ค่อยสนใจในการจัดกระบวนการบริหารให้เอื้อต่อการดำเนินงานวิจัยในชั้นเรียนที่สอดคล้องกับความต้องการ ความสนใจของครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน เพื่อให้เกิดคุณประโยชน์สูงสุดต่อการปฏิบัติงานวิจัยในชั้นเรียน

จากการศึกษาข้อเสนอแนะของนักวิชาการเกี่ยวกับการส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จของงานวิจัยในชั้นเรียนที่กล่าวไว้ข้างต้น สรุปได้ว่า การส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จของงานวิจัยในชั้นเรียนนั้น ผู้บริหารมีบทบาทอย่างยิ่งที่ต้องสร้างแรงจูงใจแห่งความสำเร็จให้เกิดกับครูผู้สอน นอกจากนี้ผู้บริหารมีหน้าที่ที่จะต้องกำหนดนโยบาย และเป้าหมายที่ชัดเจน ในการส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรดำเนินการวิจัยในชั้นเรียนได้สำเร็จ โดยจะต้องจัดกระบวนการบริหารให้เอื้อต่อการดำเนินงานวิจัยในชั้นเรียน มีการติดตามผลการปฏิบัติงานวิจัยของครูเป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่อง รวมถึงการจัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาให้มีบรรยากาศ ที่เอื้อต่อการทำวิจัยในชั้นเรียน ให้มีนโยบายและแผนประชุมชี้แจงจัดสรรงบประมาณ อุปกรณ์ มุมค้นคว้างานวิจัย และหาแหล่งทุนเพื่อสนับสนุนพัฒนาผู้สอนในการทำวิจัยในชั้นเรียน

2. ด้านการให้การยอมรับนับถือครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน

การให้ความยอมรับนับถือเป็นการบริหารเพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานมีความรับผิดชอบและสามารถทำงานในโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ การให้การยอมรับนับถือเป็นปัจจัยจูงใจที่กระตุ้นมนุษย์จากสถานะที่เป็นกลางให้ไปอยู่ในสถานะที่อยากทำงาน ซึ่งจะทำให้ครูเกิดความรู้สึกในทางบวก

บัญชา อึ้งสกุล (2545 : 53 ; อ้างถึงใน นาตยา อดิศัยนิกร. 2551 : 28) กล่าวว่า การให้ความยอมรับนับถือครูผู้ทำวิจัยในโรงเรียน เป็นการให้เกียรติและยกย่องครูที่มีความสามารถ

ในด้านการวิจัย ซึ่งผู้บริหารหรือหน่วยงานการศึกษาที่เกี่ยวข้องส่วนใหญ่ให้ความสำคัญที่จะทำให้ครูเกิดกำลังใจ และความภาคภูมิใจในผลงานการวิจัยของตนเอง รวมทั้งเผยแพร่ผลการวิจัยให้เป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลาย ได้แก่

1. ให้การยกย่องชมเชยแก่ครูผู้ทำวิจัยต่อที่ประชุมในโรงเรียนและที่อื่น ๆ
2. ให้เกียรติบัตรหรือรางวัลแก่ครูผู้ทำวิจัย
3. สนับสนุนให้ครูผู้ทำวิจัยเป็นตัวแทนเข้าร่วมประชุมสัมมนาด้านการวิจัยเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน
4. จัดให้ครูมีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นด้านความรู้ประสบการณ์การวิจัย
5. ให้ครูมีส่วนร่วมในการเสนอนโยบายในการบริหารงานวิจัย
6. จัดและส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมรับผิดชอบในโครงการวิจัยของโรงเรียน
7. ส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความสามารถทางการวิจัยเป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้ให้ครู
8. สนับสนุนให้ครูที่มีความรู้ความสามารถด้านการวิจัยเป็นครูพี่เลี้ยงในการทำวิจัยของครู
9. ส่งเสริมให้ครูในสายวิชาเดียวกันได้มีโอกาสปรึกษาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเรื่องการทำวิจัยซึ่งกันและกัน
10. สนับสนุนให้นำผลงานวิจัยไปเผยแพร่ให้เป็นที่ประจักษ์แก่คนทั่วไป

รังสรรค์ แสนบัณฑิต (2549 : 26) กล่าวว่า การให้การยอมรับนับถือ หมายถึง การได้รับความเชื่อถือไว้วางใจ และยกย่องชมเชยจากผู้อื่น และเมื่อได้ทำงานอย่างหนึ่งประสบผลสำเร็จ ครูก็เช่นเดียวกันหากได้รับการยอมรับการเชื่อถือไว้วางใจ และยกย่องชมเชยจากผู้บังคับบัญชาในความรู้ความสามารถของตนเองแล้ว ย่อมก่อให้เกิดความพึงพอใจมีความภาคภูมิใจ รู้สึกเต็มใจที่จะปฏิบัติงานให้บรรลุผลสำเร็จ

ดวงสมร ราวุธกุล (2551 : 49) กล่าวว่า การยอมรับครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียนเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานให้แก่ครูโดยที่ผู้บริหารให้ความเชื่อถือไว้วางใจเปิดโอกาสให้ครูได้ทำงานวิจัยอย่างอิสระ ภายใต้วัตถุประสงค์ และเป้าหมายของสถานศึกษา รวมถึงการรับฟังความคิดเห็นของครูในการพัฒนางานวิจัยในชั้นเรียน ซึ่งจะส่งผลให้ครูเกิดความพึงพอใจ มีความภาคภูมิใจในผลงานวิจัย เกิดแรงบันดาลใจในการสร้างจินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ และพัฒนางานวิจัยให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

เฟรเดอริก เฮอร์ซเบิร์ก (Frederick Herzberg. 1966 : 113 - 115 ; อ้างถึงใน ดวงสมร ราวุธกุล. 2551 : 49) กล่าวว่า การยอมรับนับถือเป็นปัจจัยจูงใจ ที่กระตุ้นมนุษย์จากสถานะที่เป็นกลางให้ไปอยู่ในสถานะที่อยากทำงาน ซึ่งจะทำให้คนเกิดความรู้สึกว่า

1. งานที่ทำนั้นเป็นสิ่งที่น่าสนใจไม่น่าเบื่อหน่าย เป็นสิ่งท้าทายต้องใช้ความพยายามเต็มที่

2. มีอิสระที่จะทำตามที่ได้รับมอบหมาย และสามารถใช้ความคิดริเริ่มของตนเองได้อย่างเต็มที่

3. มีส่วนร่วมในการทำงานให้ประสบผลสำเร็จบรรลุวัตถุประสงค์ และเป้าหมายของกลุ่มหรือหน่วยงาน

4. ได้รับการยอมรับนับถืออย่างจริงจัง ในผลสำเร็จของงานที่ทำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากผู้บังคับบัญชา

5. การทำงานนั้นทำให้ผู้ทำเกิดการพัฒนาตนเองให้มีความรู้ทักษะความสามารถประสบการณ์เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ

จากแนวคิดที่นักวิชาการได้กล่าวไว้ข้างต้น สรุปได้ว่า การให้การยอมรับนับถือครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับการยกย่อง ชมเชย ให้เกียรติบัตร แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ยอมรับความคิดเห็น และมีส่วนร่วมในโครงการวิจัยของสถานศึกษา และเผยแพร่ผลงาน

3. ด้านการให้ความสำคัญกับการวิจัยในชั้นเรียน

การวิจัยในโรงเรียนหรือในชั้นเรียนถือว่าเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอน การนำการวิจัยเข้าไปช่วยให้การเรียนการสอนและผู้เรียนไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายของโรงเรียนได้นั้นครูผู้สอนต้องสามารถวิจัย และนำผลการวิจัยไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน จึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารที่ต้องให้ความสำคัญ

บัญชา อึ้งสกุล (2545 : 53 ; อ้างถึงใน นาตยา อดิศัยนิกร. 2551 : 28) กล่าวว่า การให้ความสำคัญกับงานวิจัยในโรงเรียนที่เป็นการให้ความสำคัญและมองเห็นคุณประโยชน์ของงานวิจัยที่เกิดขึ้นในโรงเรียน ซึ่งผู้บริหารหรือหน่วยงานการศึกษาที่เกี่ยวข้องส่วนใหญ่ไม่ค่อยสนใจในการกระตุ้นให้ครูแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ต่อการปรับปรุงการเรียนการสอน ได้แก่

1. ชี้นำ กระตุ้นให้ครูเกิดการปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนโดยใช้การวิจัยเป็นพื้นฐาน

2. ส่งเสริมให้ครูทำการวิจัยและค้นคว้าหาความรู้ใหม่ ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงการเรียนการสอน

3. สนับสนุนให้ครูมีโอกาสศึกษาหาความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการวิจัยเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน

4. เปิดโอกาสให้ครูไปค้นคว้าหาความรู้จากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ นอกโรงเรียนในเวลาว่างจากการสอน

5. ส่งเสริมให้ครูศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม โดยการแนะนำให้ครูอ่านหนังสือ ตำรา เอกสารและวารสารต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัย

6. ติดต่อประสานงานเพื่อแสวงหาแหล่งความรู้หรือที่ปรึกษางานวิจัยให้

7. จัดให้มีการอบรมเพื่อพัฒนาความรู้ ความเข้าใจและแนวปฏิบัติงานวิจัย

8. จัดให้มีการประชุมปฏิบัติการวิจัย เพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถและประสบการณ์ของครู

9. จัดให้มีการเชิญวิทยากรมาบรรยายเสริมความรู้เรื่องการวิจัย

10. นำผลงานวิจัยในโรงเรียนไปใช้เพื่อวางแผนกำหนดนโยบายของโรงเรียน

รังสรรค์ แสนบัณฑิต (2549 : 25) กล่าวว่า การให้ความสำคัญกับการวิจัยในชั้นเรียนเป็นการมองเห็นคุณประโยชน์ของงานวิจัยที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน ซึ่งผู้บริหารต้องกระตุ้นให้ครูแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ เทคนิควิธีจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย เพื่อนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนการสอนอย่างจริงจัง

ดวงสมร ราวุธกุล (2551 : 49) กล่าวว่า การให้ความสำคัญกับงานวิจัยในชั้นเรียนเป็นการจูงใจให้ครูทำวิจัย และนำผลงานการวิจัยไปพัฒนาการเรียนการสอน ด้วยการชี้ให้เห็นถึงประโยชน์ของการทำงานวิจัยในชั้นเรียน โดยการมอบหมายงานให้ตรงกับความรู้ ความถนัดของครู มอบอำนาจหน้าที่แก่ครูผู้ปฏิบัติงานวิจัย ให้อิสระในการปฏิบัติงาน และนำผลงานการวิจัยในชั้นเรียนมากำหนดเป็นตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงาน จัดอบรม ให้ความรู้ และแนวทางปฏิบัติงานวิจัย ร่วมวางแผน และออกแบบงานวิจัยให้กับครูอย่างต่อเนื่อง เผยแพร่เกียรติคุณของครูผู้ทำวิจัย ให้รางวัลผลงานการวิจัยที่ดีเด่นและส่งผลงานเข้าประกวดทั้งในระดับเขตพื้นที่และระดับประเทศ เผยแพร่ผลงานการวิจัยให้เป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลาย เปิดโอกาสให้ครูได้รวมกลุ่มเพื่อพัฒนางานวิจัยในชั้นเรียน

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การให้ความสำคัญกับการทำวิจัยในชั้นเรียน หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนได้ศึกษาหาความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการทำวิจัยเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน เปิดโอกาสให้ครูไปศึกษาค้นคว้าข้อมูลต่าง ๆ

4. ด้านการมีความรับผิดชอบต่อครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน

ความรับผิดชอบมีความสำคัญต่อการบริหารงานวิจัยในชั้นเรียนให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ความรับผิดชอบเป็นภาระผูกพันที่จะปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มใจและ

เป็นความรับผิดชอบต่อการที่จะต้องรายงานและพร้อมที่จะให้ตรวจสอบได้เสมอ ความรับผิดชอบของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการส่งเสริมให้ครูมีความสามารถด้านการทำวิจัยเพิ่มขึ้น

บัญชา อึ้งสกุล (2545 : 53 ; อ้างถึงใน นาตยา อดิศัยนิกร. 2551 : 28) กล่าวว่า การมีความรับผิดชอบต่อครูผู้ทำวิจัยในโรงเรียนที่เป็นพันธะผูกพันที่จะต้องปฏิบัติต่อครูผู้ทำวิจัยในโรงเรียน ซึ่งผู้บริหารหรือหน่วยงานการศึกษาที่เกี่ยวข้องส่วนใหญ่ไม่ค่อยสนใจและเอาใจใส่ดูแล เพื่อให้ครูทำวิจัยในโรงเรียนได้รับความช่วยเหลือ ทั้งในด้านความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการวิจัยจนบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ได้แก่

1. จัดระบบดูแลเอาใจใส่ครูให้ทำการวิจัยที่สอดคล้องกับหน้าที่ความรับผิดชอบของตน
2. พยายามให้คำแนะนำด้านความรู้เกี่ยวกับการวิจัยที่ปรับปรุงการเรียนการสอนของครู
3. ให้ความช่วยเหลือครูในการแก้ปัญหาที่มีผลกระทบต่อการดำเนินการวิจัย
4. มีส่วนร่วมในการให้การนิเทศเกี่ยวกับการวิจัยแก่ครู
5. มีส่วนร่วมในการแสวงหาทางเลือกใหม่ ๆ ในการแก้ปัญหาที่นำไปสู่งานวิจัยในชั้นเรียน
6. ส่งเสริมให้มีครูผู้นำด้านการวิจัยเพื่อจูงใจครูให้ทำวิจัย
7. จัดระบบงานในโรงเรียนให้เอื้อต่อการปฏิบัติหน้าที่ครู เช่น มีความเป็นอิสระกล้าคิด ค้นคว้า และวิจัยทดลองความคิดใหม่ ๆ
8. มีส่วนร่วมในการเสนอแนะและพิจารณาหัวข้อวิจัยเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน
9. มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์สภาพปัญหา จนได้แนวทางที่จะนำไปสู่การวิจัย
10. มีส่วนร่วมในการคิดทางเลือกนวัตกรรมเกี่ยวกับการเรียนการสอนเพื่อการปรับปรุงวิจัย เช่น สื่อหรืออุปกรณ์การสอน เป็นต้น

ดุสิต จันทร์ผง (2548 : 17) ได้กล่าวว่า การมีความรับผิดชอบต่อครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียนมีความสำคัญต่อการบริหารงานวิจัย ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ 3 ลักษณะดังนี้ คือ

1. หน้าที่การงานที่มีลักษณะคล้ายกัน ก็ควรรวมกันให้อยู่ในความรับผิดชอบของผู้หนึ่งผู้ใด
2. คุณสมบัติและความสามารถของบุคคลที่จะมอบหมายความรับผิดชอบว่าเป็นอย่างไร ควรจะมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบของประเภทใด เพียงใดให้ได้หรือไม่
3. บางกรณีงานไม่เหมือนกัน แต่ลักษณะคล้ายคลึงกันหรืองานที่มีลักษณะหน้าที่การงานมากกว่าอย่างหนึ่ง ในกรณีเช่นนี้หากต้องการรวบรวมเพื่อมอบหมายให้ความรับผิดชอบ

ให้ผู้หนึ่งผู้ใด ให้พิจารณาความสำคัญของงาน หรือการปฏิบัติงานนั้นว่ามีความโน้มเอียงไปทางใดก็ให้ถือว่าชิ้นงานนั้นเป็นงานประเภทนั้น ๆ อันเป็นแนวทางในการที่จะสร้างความพึงพอใจให้ผู้ปฏิบัติงานเกิดความรู้สึกว่าได้ทำงานที่ตนชอบและได้มีโอกาสใช้ความสามารถเพื่อเสริมสร้างงานนั้น

รังสรรค์ แสนบัณฑิต (2549 : 27) ได้กล่าวว่า การมีความรับผิดชอบต่อครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียนเป็นพันธะผูกพันที่ผู้บริหารจะต้องปฏิบัติต่อครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน โดยการเอาใจใส่ดูแลให้ความช่วยเหลือ ทั้งในด้านความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียนจนบรรลุตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่วางไว้

ดวงสมร ราวุธกุล (2551 : 51) กล่าวว่า ความรับผิดชอบต่องานวิจัยในชั้นเรียนหมายถึง ข้อผูกพันระหว่างผู้บริหารกับครู หรือระหว่างเพื่อนร่วมงานด้วยกันในการที่จะปฏิบัติงานได้รับมอบหมายให้บรรลุผลสำเร็จตรงตามเป้าหมาย โดยการสร้างสัมพันธภาพที่ดีภายในสถานศึกษาเพื่อให้ครูเกิดความรัก และศรัทธาในงานที่รับผิดชอบ เปิดโอกาสให้ครูได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ร่วมวิเคราะห์ปัญหาในชั้นเรียน เพื่อหาแนวทางในการทำวิจัยและหาแนวทางในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการทำวิจัย มอบหมายให้รับผิดชอบงานใหม่ ๆ กระตุ้นและสร้างความมั่นใจในการทำงานให้แก่ครู โดยการนิเทศ ติดตาม ให้ความช่วยเหลือและประเมินผลงานในเชิงสร้างสรรค์

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การมีความรับผิดชอบต่อครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับการกระตุ้น ยั่วยุ และส่งเสริมให้ครูผู้สอนทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อแสวงหานวัตกรรมใหม่ ๆ ในการจัดการเรียนการสอนต่อไป

5. ด้านการส่งเสริมความก้าวหน้าในตำแหน่งการงาน

การวิจัยในชั้นเรียนเป็นความก้าวหน้าในตำแหน่งการงานของข้าราชการครูด้านหนึ่ง ซึ่งถือเป็นขั้นตอนที่สำคัญในการบริหารบุคคล การเลื่อนตำแหน่ง การขึ้นเงินเดือน การนำผลงานวิจัยมาใช้เป็นส่วนหนึ่งของการพิจารณาความดีความชอบ ความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงาน เป็นสิ่งที่ทำให้บุคคลมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ผู้บริหารควรจูงใจให้ครูปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ โดยการให้ครูที่มีผลงานได้รับความก้าวหน้า มีนักวิชาการได้เสนอความคิดเห็นไว้ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2542 : 16) เสนอไว้ว่า การให้ความก้าวหน้าแก่ข้าราชการ เป็นการจูงใจอย่างหนึ่งมีหลายประการดังนี้คือ

1. การศึกษาต่อเพื่อเพิ่มพูนวิทยฐานะ โดยให้ได้รับเงินเดือนเต็ม ซึ่งจะทำให้บุคคลมีความก้าวหน้าในด้านการศึกษาอย่างกว้างขวางทั้งในและต่างประเทศ การมีความก้าวหน้าในการศึกษานี้จะส่งผลให้มีความก้าวหน้าในการรับราชการต่อไปด้วย

2. การได้รับการพัฒนาอย่างกว้างขวางทั้งในลักษณะการฝึกอบรม ศึกษาดูงาน หรือร่วมประชุมสัมมนาในประเทศและต่างประเทศ

3. การเลื่อนขั้นและตำแหน่ง จะทำให้ข้าราชการมีความก้าวหน้าสูงขึ้นไปในตำแหน่งต่าง ๆ

4. การเลื่อนขั้นเงินเดือนให้ได้รับเงินเดือนสูงขึ้น

บัญชา อึ้งสกุล (2545 : 53 ; อ้างถึงใน นาตยา อดิศัยนิกร. 2551 : 28) ได้กล่าวว่า การส่งเสริมในด้านความก้าวหน้าในตำแหน่งการงานของครูผู้ทำวิจัยในโรงเรียนที่เป็นการบำเหน็จความรับผิดชอบ หรือการนำไปใช้เลื่อนตำแหน่งให้สูงขึ้นตามภาระหน้าที่ของครูที่เกิดจากผลของการที่ครูที่ทำวิจัยในโรงเรียน ซึ่งผู้บริหารหรือหน่วยงานการศึกษาที่เกี่ยวข้องส่วนใหญ่ไม่ให้ความสำคัญในการบริหารงานบุคลากรในโรงเรียน โดยใช้ผลงานวิจัยของครูเป็นเกณฑ์ส่วนหนึ่งเพื่อพิจารณาความดีความชอบ หรือการเลื่อนตำแหน่งหน้าที่การงานของครูให้สูงขึ้น ได้แก่

1. กระตุ้นให้ยั่วยุให้ครูคิดปรับปรุงการเรียนการสอนด้วยกระบวนการวิจัยอันเป็นความก้าวหน้าของอาชีพครู

2. การผลิตงานวิจัยในโรงเรียนถือเป็นส่วนหนึ่งในการพิจารณาความดีความชอบ

3. พิจารณาให้ความดีความชอบแก่ครูที่ทำวิจัย แล้วนำผลการวิจัยไปปรับปรุงในหน้าที่

4. ให้โอกาสครูมีผลงานวิจัยของครูเพื่อนำไปขอเลื่อนตำแหน่งให้สูงขึ้น

5. เปิดโอกาสให้ครูผู้มีผลงานวิจัยสามารถสับเปลี่ยนตำแหน่งหน้าที่การงานในระดับที่สูงขึ้น

6. เปิดโอกาสให้ครูมีผลงานวิจัยสามารถสับเปลี่ยนตำแหน่งหน้าที่การงานในระดับที่สูงขึ้น

7. ส่งเสริมให้ครูมีผลงานวิจัยมีโอกาสก้าวหน้าในการทำงาน

8. มอบหมายภาระหน้าที่ให้ครูผู้มีผลงานวิจัย ได้รับผิดชอบในงานที่ต้องใช้ความรู้ความสามารถที่สูงขึ้น

9. สนับสนุนให้ครูมีผลงานวิจัยให้ได้รับการคัดเลือกเป็นผู้นำทางวิชาการ

10. ส่งเสริมให้ครูผู้มีผลงานวิจัยนำผลงานวิจัยมาเป็นส่วนหนึ่งในการได้รับตำแหน่งอื่นที่สูงกว่าเดิม

ดุสิต จันทร์ผง (2548 : 17) ได้กล่าวว่า การวิจัยในโรงเรียนถือเป็นความก้าวหน้าในตำแหน่งการงานของข้าราชการครู ซึ่งถือเป็นขั้นตอนสำคัญของการบริหารงานบุคคล โดยยึดหลักการบริการกันมาแต่เดิมว่า เป็นการให้บำเหน็จความชอบที่ได้รับในการปฏิบัติงานอย่างพึงพอใจ โดยดูได้จากส่วนประกอบคือเงินเดือน ความมั่นคงในหน้าที่ที่ปฏิบัติงานให้สำเร็จลุล่วงไปได้

รังสรรค์ แสนบัณฑิต (2549 : 28) ได้กล่าวว่า การส่งเสริมความก้าวหน้าในตำแหน่งการงานของครูผู้วิจัยในชั้นเรียน เป็นการบำเหน็จความชอบตามภาระหน้าที่ของครูที่เกิดจากผลของการที่ครูได้ทำการวิจัยในชั้นเรียน ซึ่งผู้บริหารจะต้องพิจารณาจากผลงานการวิจัยของครูเป็นเกณฑ์ส่วนหนึ่ง เพื่อการพิจารณาความดีความชอบ หรือการเลื่อนตำแหน่งหน้าที่การงานให้สูงขึ้น

ดวงสมร ราวุธกุล (2551 : 51) ได้กล่าวว่า ความก้าวหน้าของครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน หมายถึง การได้มีโอกาสเลื่อนขั้น เลื่อนตำแหน่งสูงขึ้น มีความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่ มีโอกาสได้เพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ และความชำนาญในงานที่รับผิดชอบ โดยการศึกษาดูงานนอกสถานศึกษา การเข้ารับการอบรม การศึกษาต่อ รวมถึงการให้บำเหน็จรางวัล เลื่อนขั้นเลื่อนวิทยฐานะ ให้โบนัสโดยใช้ผลงานการวิจัยในชั้นเรียน เป็นเกณฑ์ในการพิจารณา เพื่อสร้างขวัญกำลังใจที่ดีให้เกิดกับครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน

คชาภรณ์ ฉันทประเสริฐวุฒิ (2553 : 40 - 41) กล่าวว่า การส่งเสริมความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงานของครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน ผู้บริหารควรปฏิบัติอย่างต่อเนื่องและยุติธรรมแก่ครูทุกคน โดยสามารถให้การส่งเสริมความก้าวหน้าได้ดังนี้ มอบความไว้วางใจให้โดยมอบหมายภาระหน้าที่ที่สำคัญให้ปฏิบัติ ให้การสนับสนุนในการทำงาน เปิดโอกาสให้ความก้าวหน้าทางตำแหน่งหน้าที่การงาน และการเลื่อนระดับ ส่งเสริมให้เป็นครูแกนนำ ครูต้นแบบ ครูแห่งชาติตามลำดับ พิจารณาความดีความชอบให้เป็นกรณีพิเศษ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการเผยแพร่ผลงานวิจัยในชั้นเรียนแก่สาธารณชน และสนับสนุนให้นำผลการวิจัยมาใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การส่งเสริมความก้าวหน้าในตำแหน่งการงาน หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับการให้บำเหน็จความชอบตามภาระหน้าที่ของครูที่เกิดจากผลการที่ครูได้ทำการวิจัยในโรงเรียน โดยใช้ผลงานการวิจัยในโรงเรียนของครูเป็นเกณฑ์ส่วนหนึ่ง เพื่อการพิจารณาความดีความชอบการเลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่งหน้าที่การงานของครูสังกัดให้สูงขึ้น

การวัดบทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน

การวัดบทบาทนั้นเป็นสิ่งที่ยุ่งยาก เพราะการที่คนเราแสดงออกมาอย่างเดียวกัน อาจจะมาจากระดับของบทบาทที่แตกต่างกัน หรือคนเราปฏิบัติในบทบาทนั้นมากน้อยเพียงใด หรือมีพฤติกรรมต่อบทบาทนั้นอยู่ในระดับใด การที่จะรู้ได้เราต้องหาเครื่องมือวัด ซึ่งเครื่องมือวัดมีหลายชนิด เช่น แบบสอบถาม แบบทดสอบอาจเป็นชนิดข้อความ ชนิดสถานการณ์ ชนิดรูปภาพ ขึ้นอยู่กับผู้ที่ถูกวัดหรือแบบสังเกตหรือแบบสัมภาษณ์ ซึ่งก่อนจะสร้างเครื่องมือวัดบทบาท ผู้วัดต้องทราบก่อนว่าจะวัดบทบาทเกี่ยวกับอะไร จะวัดองค์ประกอบไหนของบทบาท ผู้ที่ถูกวัดคือกลุ่มไหน (ภัทราพร เกษสังข์. 2548 : 77) จากความหมายของบทบาทที่ว่าหมายถึง พฤติกรรมการแสดงออกตามหน้าที่ ความรับผิดชอบของแต่ละบุคคลและตามความคาดหวังของผู้ที่เกี่ยวข้องในสังคม (พัชวิชญ์ โฮงยากุล. 2552 : 13) ดังนั้น การวัดบทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน ก็คือการวัดพฤติกรรมการแสดงออกของผู้บริหารในการส่งเสริมการวิจัยนั่นเอง

นักจิตวิทยาเชื่อว่าพฤติกรรม เป็นผลที่เกิดจากการทำปฏิกิริยาของมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะมีผลออกมาในรูปทั้งที่สังเกตได้ด้วยบุคคลอื่นและที่สังเกตไม่ได้ แต่สามารถจะวินิจฉัยว่ามีหรือไม่มี ด้วยวิธีการหรือการใช้เครื่องมือทางด้านจิตวิทยา โดยพฤติกรรมที่สามารถวัดได้ประกอบด้วย (ประภาเพ็ญ สุวรรณ. 2520 : 10 ; อ้างถึงใน พัชวิชญ์ โฮงยากุล. 2552 : 15)

1. ด้านพุทธิปัญญา (Cognitive domain) พฤติกรรมด้านนี้เกี่ยวข้องกับการรับรู้ การจำ ข้อเท็จจริงต่าง ๆ ซึ่งเริ่มจากการรับรู้ในระดับง่าย ๆ รวมทั้งการพัฒนาความสามารถและทักษะทางสติปัญญา การใช้วิจารณญาณเพื่อประกอบการตัดสินใจ ซึ่งแบ่งชั้นความสามารถได้ดังนี้

1.1 ความรู้ (Knowledge) เป็นพฤติกรรมขั้นต้นที่เกิดขึ้นจากการจำได้ นึกได้ หรือมองเห็น ได้ยิน ก็จำได้ ซึ่งไม่ได้ใช้ความสามารถทางสมองมากนัก

1.2 ความเข้าใจ (Comprehension) เป็นพฤติกรรมที่แสดงออกในรูปของทักษะหรือความสามารถต่าง ๆ ดังนี้ การแปล การให้ความหมาย การคาดคะเน

1.3 การนำความรู้ไปใช้ (Application) เป็นพฤติกรรมที่อาศัยความสามารถหรือทักษะทางด้านความเข้าใจและนำไปแก้ไขปัญหา

1.4 การวิเคราะห์ (Analysis) เป็นพฤติกรรมที่แสดงออกดังนี้ ขั้นที่ 1 ผู้เรียนสามารถแยกแยะองค์ประกอบของปัญหาออกเป็นส่วน ๆ ขั้นที่ 2 ผู้เรียนสามารถมองเห็นความสัมพันธ์อย่างแน่ชัดระหว่างส่วนประกอบเหล่านั้น ขั้นที่ 3 ผู้เรียนสามารถมองเห็นการผสมผสานระหว่างส่วนประกอบที่รวมกันขึ้นเป็นองค์ประกอบ

1.5 การสังเคราะห์ (Synthesis) เป็นพฤติกรรมที่นำเอาส่วนประกอบย่อย ๆ หลายส่วนมารวมกันเข้าเป็นส่วนรวมที่มีโครงสร้างที่แน่ชัด หรือเป็นการรวมเอาประสบการณ์เก่าและประสบการณ์ใหม่เข้าด้วยกันอย่างมีระเบียบแบบแผน และสร้างเป็นแนวปฏิบัติซึ่งก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์

1.6 การประเมินผล (Evaluation) เป็นพฤติกรรมขั้นสุดท้ายของพฤติกรรมด้านความรู้ที่ให้คุณค่าต่อความรู้ หรือข้อเท็จจริงต่าง ๆ ซึ่งต้องใช้เกณฑ์หรือมาตรฐานอย่างใดอย่างหนึ่งเป็นส่วนประกอบในการประเมินผล ซึ่งอาจแสดงผลออกมาในเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณและเป็นตัวเชื่อมที่สำคัญของพฤติกรรมทางด้านพุทธิปัญญาและพฤติกรรมด้านความรู้สึก

2. พฤติกรรมด้านทัศนคติ (Affective domain) เป็นพฤติกรรมที่แสดงออกมาในลักษณะความสนใจ ความรู้สึก ท่าที ความชอบหรือไม่ชอบ การให้คุณค่า การรับ การเปลี่ยนหรือการปรับปรุงค่านิยมที่ยึดถืออยู่ ซึ่งเกิดขึ้นภายในจิตใจของบุคคล ต้องใช้เครื่องมือพิเศษในการวัดพฤติกรรมเหล่านี้ ซึ่งการเกิดพฤติกรรมด้านทัศนคติ แบ่งเป็นขั้นตอนดังนี้

2.1 การรับหรือการให้ความสนใจ ซึ่งประกอบด้วยขั้นต่าง ๆ คือ ความตระหนักเป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นในจิตใจ ความยินดีหรือเต็มใจรับ เป็นพฤติกรรมที่เกิดความพึงพอใจที่จะรับสิ่งที่เกิดขึ้นในจิตใจ ความยินดีหรือเต็มใจรับ เป็นพฤติกรรมที่เกิดความพึงพอใจที่จะรับสิ่งที่มากระตุ้นความรู้สึกเอาไว้ การเลือกรับหรือการเลือกให้ความสนใจ เป็นพฤติกรรมที่แสดงให้รู้ว่าชอบหรือไม่ชอบ รับหรือไม่รับ

2.2 การตอบสนอง เป็นพฤติกรรมที่แสดงบุคคลแสดงออกถึงความสนใจอย่างแท้จริง ทำให้ต้องพยายามทำปฏิกิริยาตอบสนอง ซึ่งประกอบไปด้วย การยินยอมในปฏิกิริยาตอบสนอง ความเต็มใจที่จะตอบสนอง และความพอใจในการตอบสนอง

2.3 การเกิดค่านิยม เป็นพฤติกรรมที่บุคคลกระทำปฏิกิริยาหรือมีพฤติกรรมซึ่งแสดงว่าเขายอมรับหรือรับรู้ว่าสิ่งนั้นเป็นสิ่งที่มีคุณค่าสำหรับตัวเขา หรือแสดงว่าเขามีค่านิยมอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งพฤติกรรมที่เกิดขึ้นมี 3 ประการ คือ การยอมรับค่านิยม ความชอบในค่านิยม และการผูกมัด

2.4 การจัดกลุ่มค่านิยม เป็นจัดระบบค่านิยมต่าง ๆ เข้าเป็นกลุ่ม โดยพิจารณาถึงความสัมพันธ์ของค่านิยมเหล่านั้น ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบ 2 ส่วน คือ การสร้างแนวคิดเกี่ยวกับค่านิยม และการจัดระบบของค่านิยม

2.5 การแสดงลักษณะค่านิยมที่นับถือ

3. พฤติกรรมด้านการปฏิบัติ (Psychomotor domain) เป็นพฤติกรรมที่แสดงออกทางด้านร่างกาย ซึ่งสามารถสังเกตได้ในสถานการณ์หนึ่ง ๆ สามารถประเมินผลได้ง่าย แต่กระบวนการที่จะเกิดพฤติกรรมนี้ต้องอาศัยเวลาและการตัดสินใจหลายขั้นตอน ซึ่งกระบวนการทางด้านการศึกษาจะช่วยให้เกิดพฤติกรรมนี้ได้

เครื่องมือวัดบทบาท

บุญชม ศรีสะอาด (2553 : 74) ในการวัดบทบาทหรือพฤติกรรม เครื่องมือที่นิยมใช้ในการวัดพฤติกรรมมากที่สุดคือ แบบสอบถาม (Questionnaires) ซึ่งเป็นเครื่องมือที่รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวความคิดเห็นของบุคคล ประกอบด้วยชุดของข้อคำถามที่ต้องการให้กลุ่มตัวอย่างตอบ โดยการทำเครื่องหมายหรือเขียนตอบ หรือกรณีที่กลุ่มตัวอย่างอ่านหนังสือไม่ได้หรืออ่านได้ยาก อาจใช้วิธีสัมภาษณ์ตามแบบสอบถาม นิยมถามเกี่ยวกับข้อเท็จจริง ความคิดเห็นของบุคคลโดยโครงสร้างของแบบสอบถามโดยทั่วไปจะมีโครงสร้างหรือส่วนประกอบ 3 ส่วน ดังนี้

1. คำชี้แจงในการตอบ ที่ปกของแบบสอบถามจะเป็นคำชี้แจง ซึ่งมักจะระบุถึงจุดประสงค์ในการให้ตอบแบบสอบถาม หรือจุดมุ่งหมายของการทำวิจัย อธิบายลักษณะของแบบสอบถาม วิธีการตอบแบบสอบถามพร้อมตัวอย่าง

2. สถานภาพส่วนตัวผู้ตอบ เป็นส่วนที่ 2 ของแบบสอบถามจะให้ตอบเกี่ยวกับรายละเอียดส่วนตัว เช่น ชื่อ - สกุล เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ฯลฯ

3. ข้อคำถามเกี่ยวกับข้อเท็จจริงและความคิดเห็น เป็นส่วนสุดท้ายและเป็นส่วนที่สำคัญที่สุด ซึ่งจะช่วยให้ได้ข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับเรื่องที่ต้องการศึกษา

สำหรับรูปแบบของแบบสอบถาม หรือข้อคำถามในแบบสอบถามอาจจะมีลักษณะเป็นแบบปลายเปิดหรือปลายปิด แบบสอบถามฉบับหนึ่งอาจเป็นแบบปลายเปิดทั้งหมด หรือเป็นแบบปลายปิดทั้งหมด หรือเป็นแบบผสมก็ได้ โดยข้อคำถามแต่ละแบบจะมีลักษณะดังนี้

1. ข้อคำถามแบบปลายเปิด (Open - Ended Form or Unstructured Questionnaire) จะเป็นคำถามที่ไม่ได้กำหนดคำตอบไว้ให้เลือกตอบ แต่เปิดโอกาสให้ผู้ตอบแบบสอบถามตอบโดยใช้คำพูดของตนเอง ตัวอย่างเช่น

คำถาม เด็กของท่านได้นำความรู้ความชำนาญจากทางโรงเรียนมาใช้ทำอะไรที่บ้าน

.....

.....

2. ข้อคำถามแบบปลายปิด (Closed Form or Structured Questionnaire) เป็นคำถามที่มีคำตอบให้ผู้ตอบเขียนเครื่องหมาย ✓ลงหน้าข้อความ หรือตรงช่องที่ตรงกับความเป็นจริงหรือความคิดเห็นของตนเอง มีหลายรูปแบบ เช่น

2.1 แบบให้เลือกคำตอบที่ตรงกับความเป็นจริง หรือความคิดเห็นของตนเพียงคำตอบเดียว จาก 2 คำตอบ ตัวอย่างเช่น

- ท่านเห็นว่าเด็กชายควรเรียนงานบ้านหรือไม่ ○ ควร ○ ไม่ควร
- ปกติท่านสอนให้บุตรหลานของท่านทำงานบ้านหรือไม่ ○ สอน ○ ไม่สอน

2.2 แบบให้เลือกตอบที่ตรงกับความเป็นจริง หรือความคิดเห็นของตนเองเพียงคำตอบเดียว จากหลายคำตอบ (มากกว่า 2 คำตอบ) ตัวอย่างเช่น

- ท่านชอบรายการโทรทัศน์ประเภทใดมากที่สุด
  - ○ ดนตรี
  - ○ เกมโชว์
  - ○ ข่าว
  - ○ ละครโทรทัศน์
  - ○ ภาพยนตร์เรื่องยาว

2.3 แบบให้เลือกคำตอบที่ตรงกับความเป็นจริง หรือความคิดเห็นของตนได้หลายคำตอบ ตัวอย่างเช่น

- ท่านเคยได้รับความรู้เกี่ยวกับการคุมกำเนิดจากที่ใดบ้าง (ตอบได้หลายคำตอบ ตามความเป็นจริง)
  - ○ บิดา – มารดา
  - ○ วิทยุ
  - ○ โทรทัศน์
  - ○ หนังสือพิมพ์
  - ○ วารสาร หนังสือ ตำราต่าง ๆ
  - ○ ครู – อาจารย์
  - ○ เพื่อน ๆ

2.4 แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยให้ผู้ตอบเลือกตอบตามระดับความคิดเห็นของตนเอง มีลักษณะสำคัญ 4 ประการ คือ (บุญชม ศรีสะอาด. 2553 : 82-84)

2.4.1 มีระดับความเข้มข้น ให้ผู้ตอบเลือกตอบตามความคิดเห็น เหตุผล สภาพความเป็นจริงตั้งแต่ 3 ระดับขึ้นไป

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ Buriram Rajabhat University

2.4.2 ระดับที่ให้เลือกอาจเป็นชนิดที่มีทั้งด้านบวกและด้านลบในข้อเดียวกัน หรือมีเฉพาะด้านบวก หรือมีเฉพาะด้านลบ โดยอีกด้านหนึ่งจะเป็นศูนย์หรือระดับน้อยมาก

2.4.3 บางข้อจะมีลักษณะเชิงนิมาน (Positive Scale) บางข้อมีลักษณะเชิงนิเสธ (Negative Scale)

2.4.4 สามารถแปลงผลการตอบเป็นคะแนนได้ ซึ่งขึ้นกับว่าจะเป็นข้อที่มีลักษณะเชิงนิมาน หรือเป็นลักษณะเชิงนิเสธ ข้อที่มีลักษณะเชิงนิมาน ถ้าตอบเห็นด้วยอย่างยิ่งจะได้ 5 คะแนน เห็นด้วยจะได้ 4 คะแนน ไม่แน่ใจได้ 3 คะแนน ไม่เห็นด้วยได้ 2 คะแนน ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งได้ 1 คะแนน หรือจะใช้ระบบ 4, 3, 2, 1, 0 ก็ได้ ข้อที่มีลักษณะเชิงนิเสธจะให้คะแนนแบบตรงกันข้าม กล่าวคือ ถ้าตอบเห็นด้วยอย่างยิ่งได้ 1 คะแนน เห็นด้วยได้ 2 คะแนน ไม่แน่ใจได้ 3 คะแนน ไม่เห็นด้วยได้ 4 คะแนน ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งได้ 5 คะแนน ส่วนมากแต่ละข้อจะมีระดับให้เลือกเหมือน ๆ กัน ดังนั้นจึงนิยมจัดทำเป็นช่องที่สะดวกต่อการตอบ ตัวอย่างเช่น

ความต้องการการนิเทศในด้าน	ระดับความต้องการการนิเทศ				
	5	4	3	2	1
1. การสร้างเครื่องมือวัดผลที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้					
2. แนะนำแหล่งวิชาการที่จะไปศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม					
3. แนะนำเทคนิคการใช้สื่อการสอนในการเสริมสร้างความเข้าใจ					

ความหมาย 5 หมายถึง มากที่สุด
4 หมายถึง มาก
3 หมายถึง ปานกลาง
2 หมายถึง น้อย
1 หมายถึง น้อยที่สุด

3. แบบเติมคำสั้น ๆ ลงในช่องว่า แม้ว่าจะเป็นการเติมคำแต่ก็ไม่จัดว่าเป็นแบบปลายเปิด เพราะส่วนที่จะให้เติมมีความเฉพาะเจาะจง ตัวอย่างเช่น

อาชีพหลักในปัจจุบันของท่านคือ.....

ท่านมีบุตรทั้งหมด.....คน เป็นชาย.....คน เป็นหญิง .....คน

บุตรของท่านเรียนอยู่ในโรงเรียน.....ชั้น.....

ขั้นตอนการสร้างแบบสอบถาม

การสร้างแบบสอบถามเพื่อบทบาทหรือพฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา มีนักวิชาการได้เสนอขั้นตอนการสร้างแบบสอบถามไว้ 6 ขั้นตอน ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2553 : 77 - 78)

1. วิเคราะห์ลักษณะของข้อมูลที่ต้องการในการวิจัย โดยวิเคราะห์จุดประสงค์ในการวิจัย เพื่อกำหนดโครงสร้างของเนื้อหาของแบบสอบถาม

2. กำหนดรูปแบบของคำถาม ทำการศึกษาวิธีสร้างแบบสอบถามจากตำราต่าง ๆ ศึกษาแบบสอบถามของคนอื่น ๆ ที่วิจัยในเรื่องคล้ายกัน แล้วกำหนดรูปแบบของแบบสอบถาม

3. เขียนแบบสอบถามฉบับร่าง ลงมือเขียนแบบสอบถามฉบับร่าง ตามโครงสร้างเนื้อหาของแบบสอบถามในขั้นที่ 1 และตามหลักในการสร้างและรูปแบบที่กำหนดไว้ในขั้นตอนที่ 2

4. ให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณา นำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญในด้านที่จะศึกษาและด้านวัดผลพิจารณาความถูกต้อง ความเที่ยงตรงของข้อคำถามแต่ละข้อ นำเอาข้อวิจารณ์เหล่านั้นมาพิจารณาแก้ไขให้เหมาะสม

5. ทดลองใช้และปรับปรุง นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับผู้ที่มีลักษณะคล้ายกลุ่มตัวอย่างประมาณ 5 - 10 คน เพื่อพิจารณาความแจ่มชัดของข้อคำถามต่าง ๆ อาจพิจารณาเกี่ยวกับเวลาในการตอบด้วย หลังจากตอบเสร็จทำการสัมภาษณ์ผู้ตอบเกี่ยวกับความเข้าใจในข้อความต่าง ๆ ปัญหาที่พบในขณะตอบ รวมทั้งให้วิจารณ์แบบสอบถามนั้นด้วย แล้วนำข้อมูลเหล่านั้นมาพิจารณาปรับปรุงแบบสอบถาม นำไปทดลองกลับกลุ่มที่คล้ายกลุ่มตัวอย่าง ประมาณ 50 - 100 คน กรณีที่เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) นำผลมาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกแล้วคัดเลือกเอาเฉพาะข้อที่อำนาจจำแนกเข้าเกณฑ์แล้วจึงนำมาหาค่าความเชื่อมั่นต่อไป ดังนั้นถ้าแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า จะต้องสร้างคำถามที่จะนำไปทดลองใช้ให้เกิดจากที่ต้องการจริงประมาณ 25%

6. พิมพ์แบบสอบถามฉบับจริง ทำการพิมพ์แบบสอบถามที่จะใช้จริงหลังจากปรับปรุงในขั้นที่ 5 แล้ว ในการพิมพ์ฉบับจริงจะต้องคำนึงถึงความแจ่มชัดในการอธิบายจุดประสงค์และวิธีตอบและพิจารณาความถูกต้องในเนื้อหาสาระและการพิมพ์ จัดรูปแบบการพิมพ์ให้สวยงาม

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

เครื่องมือรวบรวมข้อมูลที่มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จะพิจารณาคุณภาพด้านอำนาจจำแนกรายข้อ ความเชื่อมั่น และความเที่ยงตรง (บุญชม ศรีสะอาด. 2553 : 113 – 119)

1. การหาอำนาจจำแนกรายข้อ อำนาจจำแนกรายข้อ หมายถึง ประสิทธิภาพของข้อนั้นในการจำแนกผู้ตอบออกเป็นผู้ที่มีคุณลักษณะที่เครื่องมือนั้นวัดสูง กับผู้ที่มีคุณลักษณะที่เครื่องมือนั้นวัดต่ำ สถิติที่ใช้ในการหาค่าอำนาจจำแนกของแต่ละข้อที่นิยมมี 2 วิธีคือ หาโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่าย กับหาโดยใช้ t-test สำหรับการใช้ค่า t-test อาจใช้เกณฑ์ค่า t ตั้งแต่ 1.75 ขึ้นไป เป็นเกณฑ์ตัดสินว่าข้อนั้นมีอำนาจจำแนกใช้ได้ สมควรนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูล แต่ถ้าได้ค่า t ต่ำกว่า 1.75 ก็ควรตัดทิ้งไม่นำมาใช้

2. การหาความเที่ยงตรงของเครื่องมือแบบมาตราส่วนประมาณค่า เครื่องมือรวบรวมข้อมูลแบบมาตราส่วนประมาณค่าควรมีคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) ในด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาพิจารณาโดยนำเครื่องมือนั้นพร้อมทั้งนิยามของตัวแปรที่มุ่งวัด ให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาในสิ่งที่จะวัดแล้วพิจารณาตัดสินเป็นรายข้อไป โดยอาจใช้วิธีตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Index Of Item Objective Congruence : IOC) ปกติแล้วจะให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ ตั้งแต่ 3 คนขึ้นไป ในการตรวจสอบโดยให้เกณฑ์ในการตรวจพิจารณาข้อคำถาม ดังนี้

ให้คะแนน +1 ถ้าแน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์

ให้คะแนน 0 ถ้าไม่แน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์

ให้คะแนน -1 ถ้าแน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์

แล้วนำผลคะแนนที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่า IOC โดยการหาค่าเฉลี่ยตามสูตรดังนี้ IOC = ผลรวมคะแนน/จำนวนผู้เชี่ยวชาญ ใช้เกณฑ์พิจารณาที่ค่าเฉลี่ยมากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 จึงจะถือว่ามีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาเพราะวัดตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ต้องการจริง (สุรพงษ์ คงสัตย์ และธีรชาติ ธรรมวงค์. 2551 : 1)

3. การหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือแบบมาตราส่วนประมาณค่า มีวิธีการหาความเชื่อมั่น (Reliability) มีหลายวิธี ในที่นี้จะกล่าวถึงเฉพาะวิธีของ Cronbach (1970. ; อ้างถึงในบุญชม ศรีสะอาด. 2553 : 116) ซึ่งเสนอวิธีหาค่าความเชื่อมั่นที่สามารถใช้กับเครื่องมือที่ไม่ได้ตรวจให้คะแนนเป็น 1 กับ 0 โดยดัดแปลงจากสูตร KR20 ของ Kuder – Richardson ซึ่งใช้กับแบบทดสอบแบบเลือกตอบที่ให้คะแนน 1 สำหรับคำตอบที่ถูก และ 0 สำหรับคำตอบที่ผิด เงื่อนไขดังกล่าวทำให้สูตร KR20 ไม่เหมาะสมสำหรับแบบสอบถามที่ไม่ได้ตรวจให้คะแนนเป็น 1 กับ 0 ค่าความเชื่อมั่นที่หาตามวิธีของ Cronbach เรียกว่า “สัมประสิทธิแอลฟา” (α= Coefficient) เหมาะสมสำหรับเครื่องมือที่เป็นแบบมาตรส่วนประมาณค่า

สรุปได้ว่า การวัดบทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน คือ การวัดพฤติกรรมของผู้บริหาร ที่แสดงออกถึงการส่งเสริมสนับสนุนครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน

โดยใช้แบบสอบถามในการวัด โดยโครงสร้างของแบบสอบถามประกอบด้วยส่วนประกอบ 3 ส่วน คือ ส่วนแรกคือคำชี้แจงในการตอบ ส่วนที่สองคือสถานภาพส่วนตัวผู้ตอบ และส่วนที่สาม เป็นข้อคำถาม สำหรับข้อคำถาม แบ่งออกเป็นข้อคำถามแบบปลายเปิด จะเป็นคำถามที่ไม่ได้กำหนดคำตอบไว้ให้เลือกตอบ และข้อคำถามแบบปลายปิด เป็นคำถามที่มีคำตอบให้ผู้ตอบเลือกตอบ เช่น แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) สามารถแปลงผลการตอบเป็นคะแนนได้ คือตอบเห็นด้วยอย่างยิ่งได้ 1 คะแนน เห็นด้วยได้ 2 คะแนน ไม่แน่ใจได้ 3 คะแนน ไม่เห็นด้วยได้ 4 คะแนน ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งได้ 5 คะแนน การพิจารณาตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) สามารถพิจารณาคุณภาพได้จาก ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ ค่าความเชื่อมั่น และความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

ทิพวรรณ ชมพูพันธุ์ (2552 : 118 - 119) ได้ศึกษาบทบาทการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี ผลการวิจัยพบว่า 1) บทบาทการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี ในภาพรวมและทุกรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านการส่งเสริมการทำงานร่วมกัน ด้านการสนับสนุนและสร้างขวัญกำลังใจ ด้านการพัฒนาครู ด้านการสร้างบรรยากาศทางด้านวิชาการ ด้านการนิเทศ ด้านการสร้างเครือข่ายการวิจัย 2) บทบาทส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี จำแนกตามตำแหน่งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อจำแนกตามวุฒิการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยกลุ่มที่มีประสบการณ์ในการทำงานน้อยกว่า 10 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างจากกลุ่มที่มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 20 ปี และเมื่อจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ไม่แตกต่างกัน

ไพเราะ พัตตาสิงห์ (2554 : 90 - 91) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำทางวิชาการในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดบรรยากาศในโรงเรียนและด้านการกำหนดภารกิจของโรงเรียน 2) ผู้บริหาร

สถานศึกษามีการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการยกย่องเชิดชูครูทำวิจัยในชั้นเรียน ด้านการส่งเสริมการนำผลการวิจัยไปใช้เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ด้านการส่งเสริมความก้าวหน้าตำแหน่งหน้าที่การงานของครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน ด้านการส่งเสริมให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียนและด้านการส่งเสริมให้ความรู้ครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน 3) ภาวะผู้นำทางวิชาการกับการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีความสัมพันธ์กันค่อนข้างสูง (r = .798) โดยตัวแปรทั้งสองมีความผันแปรร่วมกัน ประมาณร้อยละ 64

รัตนาภรณ์ อิ่นคำฟู (2554 : 94 - 97) ได้ศึกษาบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียน ตามทรรศนะของครูและผู้บริหารสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี ผลการวิจัยพบว่า 1) บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนตามทรรศนะของครูและผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการสร้างบรรยากาศการวิจัย ด้านการจัดการฝึกอบรมการวิจัย ด้านการให้รางวัลในรูปแบบต่าง ๆ ด้านการจัดหาทุนการวิจัยและด้านการจัดให้มีคณะกรรมการวิจัย 2) การเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนตามทรรศนะของครูและผู้บริหาร จำแนกตามอายุ วิทยฐานะ ขนาดสถานศึกษา ตำแหน่งหน้าที่การปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่เมื่อจำแนกตามเพศ วุฒิการศึกษา จำนวนงานวิจัยในชั้นเรียนที่เคยทำและความต้องการในการพัฒนาการทำวิจัยในชั้นเรียนไม่พบความแตกต่างกัน

สัจจา พรมเมตตา (2554 : 66 - 68) ได้ทำการศึกษาบทบาทผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ผลการศึกษาพบว่า 1) ครูผู้สอนและผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็นต่อบทบาทผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง 2) ครูผู้สอนและผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อการทำวิจัยในชั้นเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 3) ครูผู้สอนและผู้บริหารโรงเรียน ที่มีประสบการณ์ในการอบรมวิจัยและไม่เคยผ่านการอบรมวิจัย มีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอน ไม่แตกต่างกัน 4) ครูผู้สอนและผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็นว่าผู้บริหารโรงเรียนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลางและขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่พิเศษมีความคิดเห็นต่อบทบาทการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จในงานวิจัย และด้านการมีความรับผิดชอบต่อครูผู้ทำวิจัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สาวิตรี แพ่งเกษร (2554 : 97 - 100) ได้ศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี ผลการวิจัยพบว่า 1) บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยรายด้าน จากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการชมเชยเชิดชูเกียรติ ด้านการจัดทำแผนพัฒนางานวิจัย ด้านการประสานความร่วมมือ ด้านการนิเทศ ติดตามและประเมินผล ด้านการจัดงบประมาณสนับสนุน และด้านการสร้างเครือข่ายการวิจัย ตามลำดับ 2) เปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู เมื่อจำแนกตามวิทยฐานะ จำนวนผลงานวิจัยในชั้นเรียน และประสบการณ์การอบรมวิจัยในชั้นเรียน ในภาพรวมพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 แต่เมื่อจำแนกตามเพศ ตำแหน่งหน้าที่ วุฒิการศึกษา อายุ ประสบการณ์ในการทำงาน ขนาดสถานศึกษา และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่สังกัด ในภาพรวมไม่พบความแตกต่าง

กัญญาพัชร์ วิชัยรัมย์ (2555 : 92 - 93) ได้ศึกษาบทบาทการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการส่งเสริมความก้าวหน้าในตำแหน่งการงาน รองลงมาคือ ด้านการให้การยอมรับนับถือครูผู้ทำการวิจัยในชั้นเรียน ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จของงานวิจัยในชั้นเรียน และด้านการมีความรับผิดชอบต่อครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน 2) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จของงานวิจัยในชั้นเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านการให้ความสำคัญกับการวิจัยในชั้นเรียน และด้านการมีความรับผิดชอบต่อครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน 3) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา ทั้งโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน 4) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน

มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จของงานวิจัยในชั้นเรียน ด้านการให้ความสำคัญกับการวิจัยในชั้นเรียน และด้านการมีความรับผิดชอบต่อครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน 5) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนได้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีจำนวนมากที่สุดในแต่ละด้าน คือ ควรให้ผู้บริหารจัดวิทยากรผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้ ควรให้ค้ายกย่องชมเชยครูที่ทำงานวิจัยดีเด่นและให้เกียรติบัตรผู้วิจัย เปิดโอกาสให้ครูศึกษาดูงานหาแหล่งเรียนรู้เพิ่มเติมและเชิญวิทยากรมาบรรยาย ทำการวิจัยในชั้นเรียน ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญติดตามผลและถือว่างานวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของการเรียน การสอน และผู้บริหารต้องส่งเสริมครูผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาให้ก้าวหน้าในตำแหน่งที่สูงขึ้น ตามลำดับ

เกษร สังข์วงษ์ (2555 : 109 - 112) ได้ทำการศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนตามทรรศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูเห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษามีการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านอยู่ในระดับมาก 5 ด้าน ระดับปานกลาง 2 ด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านการจัดให้มีคณะกรรมการวิจัย ด้านการจัดการฝึกอบรมการวิจัย ด้านการสร้างบรรยากาศการวิจัย ด้านการให้รางวัลในรูปแบบต่าง ๆ ด้านการสร้างเครือข่ายการวิจัย ด้านการนิเทศติดตามและประเมินผล และด้านการจัดหาทุนการวิจัย 2) บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียน ตามทรรศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำแนกตามวิทยฐานะขนาดสถานศึกษา และสำนักงานเขตพื้นที่ที่สังกัด แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนเมื่อจำแนกตามเพศ อายุ ตำแหน่งหน้าที่ และวุฒิการศึกษาไม่พบความแตกต่างกันที่ระดับ .05

ธวัชชัย ยวดยิ่ง (2555 : 52 - 54) ได้ศึกษาบทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูระดับประถมศึกษา เขตอำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี ผลการวิจัยพบว่า 1) บทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูในโรงเรียนระดับประถมศึกษาอำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อเรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากน้อยไปมาก 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จของงานวิจัยในชั้นเรียน ด้านการให้การยอมรับนับถือครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน ด้านการให้ความสำคัญกับการวิจัยในชั้นเรียน 2) ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยบทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของผู้ตอบแบบสอบถามที่อยู่ในกลุ่มวิชาต่างกัน โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญ

ทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการให้ความสำคัญกับการวิจัยในชั้นเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยบทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการทำการวิจัยในชั้นเรียนของผู้ตอบแบบสอบถามที่รับรู้ภูมิหลังของผู้บริหารแตกต่างกันโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

อรัญญา พลเจียง (2555 : 66 - 69) ได้ศึกษาบทบทของผู้บริหารในการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนของโรงเรียนในอำเภอฝาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ผลการศึกษาพบว่า โดยภาพรวมผู้บริหารมีบทบาทในการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนของครูในระดับปานกลาง สรุปได้ดังนี้ คือ 1) ด้านการส่งเสริมความรู้เรื่องการวิจัยในชั้นเรียน ผู้บริหารมีบทบาทในการส่งเสริมด้วยการมีนโยบายให้ผู้ที่มีความรู้ความสามารถหรือผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยมีส่วนร่วมในการพัฒนาบุคคลากรด้านการทำวิจัยในชั้นเรียนและเสนอแนวทางในการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนด้วยการจัดให้มีโครงการพัฒนาบุคลากร ด้านความรู้เรื่องการวิจัยในชั้นเรียนโดยการอบรมเชิงปฏิบัติการและการศึกษาดูงาน 2) ด้านการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์การทำวิจัย ผู้บริหารมีบทบาทในการส่งเสริมด้วยการพัฒนา ปรับปรุงระบบอินเตอร์เน็ต เพื่อบริการให้ครูได้ใช้เป็นแหล่งศึกษา ค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกับงานวิจัยในชั้นเรียนและเสนอแนวทางในการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนด้วยการสำรวจสภาพปัญหาและความต้องการของครูผู้สอนและจัดเตรียมสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ตำราและเอกสารความรู้เรื่องการวิจัยในชั้นเรียนให้เพียงพอกับความต้องการของครูผู้สอน 3) ด้านการสนับสนุนงบประมาณการทำวิจัย ผู้บริหารมีบทบาทในการส่งเสริมด้วยการเปิดโอกาสให้ครูผู้สอนที่มีผลงานวิจัยได้มีโอกาสในการเผยแพร่ผลงานของตนและเสนอแนวทางในการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน ด้วยการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนโครงการงานวิจัยในชั้นเรียน เพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถ ทักษะและประสบการณ์ของครูผู้สอนในการทำวิจัยในชั้นเรียน

อนงค์ ปัญจขันธ์ (2556 : 68 - 70) ได้ศึกษาบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนของครูในเขตคุณภาพศรีมหาโพธิ์ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า 1) บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนของครูในเขตคุณภาพศรีมหาโพธิ์ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านการให้ความสำคัญงานวิจัยในชั้นเรียนอยู่ในระดับมาก 2) บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนของครูจำแนกตามตำแหน่ง โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 3) บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนของครูจำแนกตามขนาดโรงเรียนโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) โดยผู้บริหารโรงเรียน

ขนาดกลาง มีบทบาทในการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนมากกว่าผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่และโรงเรียนขนาดเล็ก ส่วนผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดเล็กมีบทบาทในการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนของครูไม่แตกต่างกัน โดยเฉพาะด้านการให้ความสำคัญกับงานวิจัยในชั้นเรียน พบว่าโรงเรียนขนาดกลางแตกต่างจากโรงเรียนขนาดเล็กอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$)

งานวิจัยต่างประเทศ

อะเดล (Adele. 1989 : 348) ได้ศึกษาเรื่อง ครูในฐานะนักวิจัย กับแนวทางที่แตกต่างในการอบรม พบว่า เขตการศึกษาต้องการให้โอกาสครูเข้าร่วมในการวิจัย ข้อเสนอแนะสำหรับนโยบายการพัฒนาบุคลากร เน้นการใช้โปรแกรมครูนักวิจัย พร้อมทั้งจัดให้มีการสนับสนุนจากเพื่อน และยอมรับบทบาทซึ่งกันและกัน ครูประสบปัญหาที่เกิดจากเวลาไม่เพียงพอ ความไม่แน่นอน ความไม่สนใจของผู้บริหาร แต่ถ้าเพื่อนให้การสนับสนุน จะทำให้แก้ปัญหาบางอย่างได้

เคนเนท (Kenneth. 1992 : 4 - 6) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาครูนักวิจัยในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายของรัฐเพนซิลวาเนีย พบว่า การสนับสนุนและให้ความร่วมมือจากฝ่ายบริการที่มีความสำคัญยิ่งต่อความพยายามทำวิจัยของครู การวิจัยเป็นเครื่องมือในการพัฒนาวิชาชีพที่ได้ผล อุปสรรคต่องานวิจัยของครู เวลาและทัศนคติ การส่งเสริมงานวิจัยของครูในโรงเรียนของรัฐเพนซิลวาเนียเพื่อพัฒนาบุคลากรเป็นสิ่งที่เป็นไปได้ อย่างไรก็ดี ต้องทำด้วยความสมัครใจ ทำเป็นระบบ ร่วมมือร่วมใจกัน

แดเนียลส์ (Daniels. 1999 : 2442 - A) ได้ทำการศึกษาผลการสอนในการเรียนรู้เพื่อดำเนินการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนที่มีผลต่อการเรียนรู้เกี่ยวกับประสิทธิภาพ ความเชื่อมั่นในตนเองและประสบการณ์ของนักศึกษาฝึกสอน พบว่า นักศึกษาฝึกสอนมีความสามารถในวิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการ มีความแตกต่างกันเล็กน้อยในผลของทั้งสองกลุ่ม กลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ มีการเปลี่ยนแปลงในทางบวกในด้านการรับรู้เกี่ยวกับการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ความเชื่อมั่นในตนเอง ซึ่งเป็นผู้จัดการและเป็นผู้ขยายพฤติกรรมในชั้นเรียน และเป็นผู้ออกแบบนำเทคนิคการจัดการพฤติกรรมไปใช้อย่างประสบความสำเร็จ

บีเววิโน (Bevevino. 2005 : 17320 – A) ได้รายงานการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนเพื่อเพิ่มความเข้าใจให้แก่ครู พบว่า ขั้นตอนการทำวิจัยในชั้นเรียนที่มีประสิทธิผลและประสิทธิภาพที่สำคัญคือ การสำรวจสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น การวางแผนงานการวิจัย การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง การเขียนเค้าโครงการวิจัย การสร้างและทดลองใช้เครื่องมือการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การนำเสนอผลการวิจัยที่ค้นพบ การอภิปรายและข้อเสนอแนะที่พบจากการวิจัยเพื่อพัฒนาในวงรอบต่อไปและการเผยแพร่ผลงานแก่หน่วยงานหรือองค์การที่เกี่ยวข้อง

เฮอร์นานเดซ – ทูทอป (Hernandez – Tutop. 2006 : 18379 – A) ได้ศึกษาผลกระทบของกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการที่มีต่อครู โดยเฉพาะอย่างยิ่งมุ่งหาความสัมพันธ์ระหว่างครูและผู้วิจัยที่ปฏิบัติการสอนรวม 96 คน พบว่า ครูและผู้วิจัยได้ร่วมอบรมเชิงปฏิบัติการ การนำกระบวนการวิจัยไปใช้ในชั้นเรียนเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนของตน ข้อค้นพบที่ได้สนับสนุนที่ส่งเสริมการวิจัยโดยตรง ได้แก่ มีผู้สนับสนุนและช่วยเหลือคือผู้บริหาร เพื่อนครู นักเรียน และแรงจูงใจส่วนบุคคลของผู้ทำวิจัย

กล่าวโดยสรุป จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศชี้ให้เห็นว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง คือเป็นผู้ส่งเสริม ให้คำแนะนำเอาใจใส่ต่อการทำงานวิจัยในชั้นเรียน กระตุ้นให้ครูเห็นถึงความสำคัญของงานวิจัยในชั้นเรียน ตลอดจนให้การยกย่องให้เกียรติครูผู้ปฏิบัติงานวิจัยในชั้นเรียนมีกำลังใจ สามารถนำความรู้จากการวิจัยที่ได้ไปแก้ปัญหาการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถเผยแพร่ความรู้จากการทำวิจัยในชั้นเรียนแก่ครูทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาได้ โดยมีปัจจัยที่สำคัญคือการสร้างบรรยากาศการวิจัย การจัดให้มีคณะกรรมการวิจัย การจัดหาทุนการวิจัยการจัดการฝึกอบรม การวิจัยและการให้รางวัลในรูปแบบต่าง ๆ

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ Buriram Rajabhat University